

Predgovor

Potpora ljudskim pravima i demokraciji: Postignuća SAD-a u 2006. godini

Objavio Ured za demokraciju, ljudska prava i rad

"...napredak rijetko dolazi bez velikih problema i oni koji se zalažu za promjene često nailaze na otpor i doista grubo ugnjetavanje. Kad god su napadnute nevladine organizacije i ostali branitelji ljudskih prava, sloboda i demokracija su ugrožene. Svjetske demokracije moraju uzvratiti udarac. Moramo braniti branitelje."

--*Državna tajnica Condoleezza Rice*

14. prosinca 2006.

[Obilježavanje Svjetskog dana ljudskih prava](#)

U ovom izvještaju dokumentirani su mnogi načini na koje su se Sjedinjene Države 2006. godine zalagale za poštivanje ljudskih prava i promicanje demokracije u svijetu.

Predsjednik Bush nas je obvezao da vodimo vanjsku politiku temeljenu na miru, a promicanje ljudskih prava i demokracije označio je kao vrlo važan element strategije naše nacionalne sigurnosti. Kao što je predsjednik izjavio: " Svi se teroristi najviše boje ljudske slobode, društava u kojima muškarci i žene slobodno odabiru, odgovaraju vlastitoj savjesti i žive u skladu sa svojim nadama, a ne srdžbama".

Tijekom 2006. godine u svim krajevima svijeta nastojali smo promicati i braniti međunarodne standarde ljudskih prava i demokratska načela. Pomogli smo drugim demokracijama da uspostave i održe odgovorne institucije vlade i vladavine zakona. Poticali smo slobodne i poštene izborne procese i poticali puno sudjelovanje svih građana, uključujući žene i manjine, u životu tih zemalja. Radili smo na jačanju civilnih društava i promicanju medijske slobode. Nadalje, kad su ljudska prava i demokratska načela bili napadnuti, stali smo na stranu onih koji su se zalagali za miroljubive promjene.

Obrana ljudskog dostojanstva i potpora razvoju učinkovitih demokracija na čitavoj zemaljskoj kugli dugoročno je nastojanje i ono zahtijeva čvrsto partnerstvo s ostalim vladama, nevladinim organizacijama i privatnim sektorom. Bit će neuspjeha i napredak će katkad biti spor, ali mi i naši partneri bit ćemo uporni, jer dobro je i mudro ulagati u snove muškaraca i žena svih kultura i boja, bez obzira na podrijetlo i uvjerenja, koji žude da osiguraju slobodu sebi, svojoj djeci i budućnosti svoje zemlje.

Uz ove misli predajem Kongresu SAD-a izvještaj State Departmenta pod nazivom *Potpura ljudskim pravima i demokraciji: Postignuća SAD-a u 2006. godini*.

Condoleezza Rice

Državna tajnica

Objavljeno 5. travnja 2007.

Američka strategija ljudskih prava i demokracije

Potporna ljudskim pravima i demokraciji: Postignuća SAD-a u 2006. godini
Objavio Ured za demokraciju, ljudska prava i rad

Potporna ljudskim pravima i demokraciji: Postignuća SAD-a u 2006. godini opisuje čitav niz diplomatskih sredstava koje smo primijenili prošle godine kao potporu nacionalnim nastojanjima u provedbi reforme u cijelom svijetu.

Ne postoji jedinstvena formula za promicanje osobnih i demokratskih sloboda. Naša su se nastojanja usredotočila na tri ključne komponente radne demokracije koje moraju biti prisutne ukoliko želimo da se ljudska prava učinkovito provode i štite: Prvo: Slobodan i pošten izborni proces s jednakim mogućnostima, koji će osigurati istinsku konkurenciju. Drugo: dobra vladavina s reprezentativnim, transparentnim i odgovornim ustanovama koje djeluju u skladu s vladavinom zakona, uključujući neovisno zakonodavstvo i pravosuđe. I treće: snažno civilno društvo i neovisni mediji koji mogu osigurati da vlada ostane poštena, građani angažirani, a reforme pravilno usmjerene. Ondje gdje su ta tri nužna elementa demokracije bila slaba, radili smo na njihovom jačanju. Gdje su bila napadnuta, branili smo ih, a ondje gdje nisu postojala zbog ugnjetavanja vlade, digli smo glas za one koji žive u strahu, a sanjaju o slobodi.

Kao što ovi izvještaji govore, potporu ljudskim pravima i demokraciji davali smo u skladu s problemima specifičnim za pojedinu zemlju i regiju. Na zapadnoj polutki, na primjer, glavni je problem demokratski razvoj, pomaganje demokracijama da povećaju sposobnost ispunjavanja zahtjeva svojih građana za boljim životom. Za mnoge zemlje u Africi okončanje nasilja i dalje je središnja stvar u poboljšanju stanja ljudskih prava i promicanju vladinih reformi. Izazovi za ljudska prava i demokraciju u južnoj, središnjoj i istočnoj Aziji i Pacifiku jednako su tako različiti kao i zemlje na tom širokom prostoru. U mnogim slučajevima pomogli smo demokracijama da ostvare bolju vladavinu i povećaju napredak koji su postigle. U slučajevima kad su se čelnici zemlje održavali na vlasti tako što su kršili prava svojih građana, razotkrili smo kršenja i radili na tome da stanovništvu omogućimo dotok ideja i informacija. U Europi smo nastavili surađivati s europskim partnerima kako bismo ostvarili viziju kontinenta koji je napokon čitav, slobodan i živi u miru. A na širem Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi odgovorili smo na sve veću potrebu za političkom, gospodarskom i obrazovnom reformom inovativnim multilateralnim i bilateralnim nastojanjima, poput Foruma za budućnost i Inicijative za partnerstvo na Bliskom istoku.

2006. godine državna je tajnica Condoleeza Rice također najavila dvije važne inicijative kojima se podupiru branitelji ljudskih prava i demokracije: Zakladu za branitelje ljudskih prava i 10 vodećih načela nevladinih organizacija vezanih uz postupanje vlade prema nevladinim organizacijama.

Zaklada za branitelje ljudskih prava omogućit će State Departmentu da na brzinu dodijeli skromne donacije braniteljima ljudskih prava suočenima s izvanrednim potrebama uslijed vladine represije. Ovo financiranje, koje će za početak iznositi 1,5 milijuna USD i svake će se godine po potrebi nadopunjavati, može se iskoristiti da plaćanje odvjetnika ili medicinskih troškova, ili za kratkoročnu potporu kojom će se zadovoljiti nužne potrebe obitelji aktivista.

10 vodećih načela za nevladine organizacije rukovodit će i našim postupanjem prema nevladinim organizacijama, a također ćemo ih koristiti za procjenu djelovanja ostalih vlada. Načela su zamišljena tako da nadopune duže, detaljnije UN-ove i ostale međunarodne dokumente u kojima se govori o nevladinim organizacijama i ostalim braniteljima ljudskih prava. Nadamo se da će naš

doprinos od 10 načela za nevladine organizacije pomoći da se okupi svjetska potpora napadnutim nevladinim organizacijama, tako što će biti pri ruci vladama, međunarodnim organizacijama, skupinama civilnog društva i novinarima.

Napredak ljudskih prava i demokracije prvenstveno ovisi o hrabrosti i predanosti muškaraca i žena koji se zalažu za reforme u vlastitim zemljama. Napredak će također zahtijevati održiva i usredotočena nastojanja Sjedinjenih Država i drugih demokracija u svim krajevima svijeta. Put prema naprijed rijetko će biti pravocrtan. Krhke demokracije mogu se slomiti. Zemlje čiji vođe nisu potpuno predani demokraciji mogu posrnuti. Taj pritisak za reformama neizbježno nailazi na otpor onih koji ne žele promjene. To je okrutna stvarnost. Istodobno, vjerujemo da naš rad za slobodu može pomoći u stvaranju nove stvarnosti, pune nade, za muškarce i žene u cijelom svijetu.

Objavljeno 5. travnja 2007.

Europa i Euroazija

Potporna ljudskim pravima i demokraciji: Postignuća SAD-a u 2006. godini
Objavio Ured za demokraciju, ljudska prava i rad

"Kako bih mogla živjeti sa svojom savjesti da ne pišem istinu?"

--*Ana Politkovskaja, ubijena ruska novinarka*

Tijekom protekle godine velik broj zemalja u Europi i Euroaziji nastavio je jačati svoje demokratske sustave. U listopadu su vlasti u Bosni i Hercegovini prvi put od Daytonskog sporazuma iz 1995. godine u potpunosti provele vlastite izbore. Parlamentarni izbori u Ukrajini, provedeni u ožujku, zadovoljili su međunarodne demokratske standarde i bili su najotvoreniji izbori u 15 godina neovisnosti ove zemlje. Na žalost, u ostalim su zemljama demokratska načela i ljudska prava pogoršana. Rusija je provela kompliciran proces registracije nevladinih organizacija i restriktivno zakonodavstvo koje se negativno odrazilo na rad nevladinih organizacija. Ograničavanja slobode izražavanja i uznemiravanje i zastrašivanje novinara u brojnim zemljama u toj regiji, uključujući Azerbajdžan, Armeniju, Rusiju i Balkan, predstavljalo je značajne prepreke demokratskom napretku, Krijumčarenje ljudima radi komercijalnog seksualnog izrabljivanja i prisilni rad i dalje su veoma zabrinjavali.

Sjedinjene Države daju visok prioritet pomaganju demokracijama i zagovornicima ljudskih prava u Europi i Euroaziji da uspiju i ojačaju svoj uspjeh. Sjedinjene Države nastavile su angažirati vlade u toj regiji prema tom cilju, često s ostalim demokratskim saveznicima i na multilateralnim forumima, te su se koristile čitavim nizom sredstava kako bi osjetno poduprle demokraciju i borbu za ljudska prava u 2006. godini. Ta sredstava uključivala su obuku dužnosnika, medija, demokratskih stranaka i zagovornika nevladinih organizacija; nadzor izbora i sudskih postupaka; jačanje kapaciteta skupina civilnog društva i vladinih struktura; te tehničku i pravnu pomoć, donacije i razmjene.

Sjedinjene su Države aktivno podupirale demokratske institucije i procese diplomatskim bilateralnim i multilateralnim angažmanom kod međunarodnih partnera, kao što su Organizacija europske sigurnosti i suradnje (OESS) i Europska unija. Kao barometar demokratskog zdravlja zemlje, ali i hrana koja ga jača, izbori su bili u žarištu američke potpore tijekom protekle godine.

Sjedinjene su Države promovirale demokratske političke procese i provedbu poštenih izbora, na primjer podupiranjem razvoja političkih stranaka u Bjelorusiji, davanjem veće moći glasačkim skupinama, uključujući aktivistice i žene u Srbiji i pomaganjem međunarodnog praćenja u Ukrajini. U pripremama za izbore u Armeniji 2007. i 2008. godine SAD su podupirale nastojanja za poboljšanjem izbornog sustava, ažuriranjem popisa glasača, obrazovanjem javnosti o glasovanju i demokratskim načelima i jačanjem političkih stranaka. Sjedinjene Države osiguravaju sličnu potporu obukom političkih stranaka, obukom predstavnika masovnih medija o praćenju političkih tema i inicijativama za obrazovanje glasača, kao potporu slobodnim i poštenim izborima za rusku Dumu koji će se održati u prosincu 2007. godine i predsjedničkim izborima u ožujku 2008.

Premda su izbori važan, vidljivi znak demokracije na djelu, demokracija ima i druge bitne komponente. Zemlje trebaju aktivno civilno društvo u kojemu pojedinci osjećaju da imaju mogućnost miroljubivo provoditi svoja prava izražavanja, udruživanja i okupljanja, uključujući sudjelovanje u radu nevladinih organizacija, sindikata i ostalih organizacija civilnog društva. Snažna građanska akcija najbolja je obrana protiv ponovnog povratka u totalitarizam. Stoga osobito zabrinjava dodatno nagrizanje civilnog društva u Rusiji i Bjelorusiji tijekom protekle godine. Američki dužnosnici uporno su izražavali zabrinutost zbog sputavanja civilnog društva od strane vlade u Rusiji, osobito donošenjem novog i ograničavajućeg zakona o nevladinim organizacijama. Sjedinjene su Države također pružale tehničku pomoć i donacije skupinama ruskog civilnog društva, nevladinim organizacijama, istraživačkim organizacijama, radničkim sindikatima i zaštitničkim organizacijama, kako bi održale njihovo aktivno sudjelovanje u društvu. U Bjelorusiji, u kojoj je civilno društvo bilo u povećanoj opasnosti, otprilike 2.000 vođa sindikata, nevladinih organizacija i neovisnih medija sudjelovalo je u više od 1.300 tečajeva i seminara pod pokroviteljstvom SAD-a.

Novine su, kao zaštitnik informiranog i slobodnog civilnog društva, nužne za transparentnost vlade. Sjedinjene Države ostaju predane potpori jakim neovisnim medijima koji građanima nude različite stavove i objektivne podatke. Na žalost, još puno toga treba učiniti. Najviše su zabrinjavali izravni napadi na slobodu izražavanja u Europi i Euroaziji, uključujući ubojstvo neovisne novinarke Ane Politkovskaje i privremeno zatvaranje neovisne medijske kuće ANS u Azerbajdžanu, te fizički napadi na novinare u nekoliko zemalja u toj regiji. U Rusiji su američki programi promicali neovisnost medija poboljšanjem profesionalnih standarda, poslovnih praksi i društveno odgovornog novinarstva. U Bosni i Hercegovini Sjedinjene su Države pomogle da se stvori povoljnija medijska klima putem obuke o novinarstvu. U Turskoj, gdje medijska ograničenja i dalje zabrinjavaju, SAD su podupirale profesionalne programe razmjene novinara, s ciljem poticanja morala i novinarske odgovornosti među mlađim izvijestiteljima i promicanja slobode izražavanja među urednicima i medijskim čelnicima.

Ustavni poredak, čvrsti zakonski okviri i neovisnost sudstva čine temelj društva koje dobro funkcionira, ali oni su učinkoviti samo koliko i vladina sposobnost da na odgovarajući način primjeni ova sredstva i zaštitu protiv korupcije i ostale zloporabe moći. Dok neke zemlje u Europi i Euroaziji imaju dugu tradiciju vladavine zakona, mnogima nedostaje iskustvo u međunarodnoj obuci o najboljim praksama sudstva, prakticiranju zakona od javnog interesa i učinkovitoj sudskoj upravi. Kao rezultat toga, imaju poteškoća u provedbi vladavine zakona i rješavanju problema ljudskih prava, kao što je korupcija i krijumčarenje ljudima. Sjedinjene su se Države uključile u čitav niz programa kojima pomažu da se pravni sustav u istočnoj Europi približi međunarodnim standardima za pravne strukture koje mogu na odgovarajući način zaštititi ljudska prava svih građana. Američka pomoć na ovom polju uključivala je rad s lokalnim partnerima u Ukrajini i Azerbajdžanu na stvaranju centara za pravno savjetovanje i razvoju programa kliničkog pravnog obrazovanja na ukrajinskim pravnim fakultetima; razvoj etičkog kodeksa za pravnike u Armeniji, što je dovelo do prvog otvorenog i transparentnog odvjetničkog ispita; pružanje tehničke pomoći u Gruziji na uspostavi odvjetničke komore i prihvaćanje kodeksa profesionalne etike od strane odvjetničke komore; te jačanje vladavine zakona i sposobnosti policije, tužitelja i sudaca za suđenje za ratne zločine u Srbiji i Bosni i Hercegovini.

Temelj američke vanjske politike je promicanje i zaštita prava i sloboda svih osoba kao što stoji u Jedinstvenoj deklaraciji o ljudskim pravima. Sjedinjene Države udružile su se s vladama u regiji u provedbi programa koji jamče prava marginaliziranog stanovništva, uključujući žene, etničke, vjerske i ostale manjine, invalide i žrtve krijumčarenja ljudima. U Gruziji su Sjedinjene Države pomagale pri usavršavanju glavnog forenzičkog laboratorija i pet regionalnih centara za prikupljanje dokaza, što će poboljšati istrage temeljene na dokazima i povećati ljudska prava. Kako bi pomogle u borbi protiv krijumčarenja ljudima, Sjedinjene Države su surađivale s ruskim Ministarstvom unutarnjih poslova na obuci policije i tužitelja o metodama za provođenje istrage i suđenja u takvim slučajevima. U Bjelorusiji su SAD bile pokrovitelj dvogodišnjeg programa gospodarskog jačanja za otprilike tisuću ugroženih žena i žrtava trgovine ljudima u Bjelorusiji.

Sjedinjene Države predane su radu sa svojim partnerima kako bi im pomogle da izgrade i ojačaju vlastite održive ustanove demokratske vladavine. Sjedinjene Države nastavit će se koristiti bilateralnom diplomacijom, multilateralnom suradnjom i međunarodnim institucijama u pomaganju ljudskim pravima i demokraciji u Europi i Euroaziji.

Promicanje pristupa pravdi u Azerbajdžanu

Azerbajdžanski Centar za pravno savjetovanje ("LAC"), koji je nastao na inicijativu Američke odvjetničke komore, koju financira američka vlada, pod nazivom Vladavina zakona, omogućava mladim azerbajdžanskim odvjetnicima da steknu praktično iskustvo, a istodobno građanima pruža besplatne usluge.

U Azerbajdžanu mladi odvjetnici trebaju imati najmanje tri godine pravnog iskustva prije nego što mogu polagati pravosudni ispit i dobiti pravo ulaska u Odvjetnički kolegij, azerbajdžansku inačicu odvjetničke komore. Sveukupan nedostatak dobro obučениh odvjetnika u Azerbajdžanu zahtijeva hitno ispunjenje ovog zahtjeva. Zemlja očajnički treba više odvjetnika, ali nema ih dovoljno da budu mentori i osiguraju pripravnički staž i tako stvore više odvjetnika. LAC rješava te probleme osiguranjem mladih pravnikā koji imaju priliku raditi s iskusnim odvjetnicima i dobiti praktično iskustvo iz prve ruke, dok javnost ima korist od besplatnih pravnih usluga.

Od otvaranja LAC-a u lipnju 2006. više od tisuću petsto azerbajdžanskih građana zatražilo je pravne usluge u čitavom nizu pitanja, uključujući dječja prava, pravo na pošteno suđenje i zakon o radu. Mladi pravници, uz savjetovanje s iskusnim odvjetnicima, rade na rješavanju ovih pitanja, pa između ostalog jamče građanima pravo da se žale na odluku suda. LAC je također počeo predavati pojedinačne žalbe Europskom sudu za ljudska prava, što pomaže da se potakne javna rasprava o gorućim problemima ljudskih prava i stvori prostor za ponovno razmatranje diskriminirajućih zakona i praksi u Azerbajdžanu.

Osim jačanja pravnih i odvjetničkih vještina mladih odvjetnika, LAC nudi niz mjesečnih tečajeva o čitavom nizu nacionalnih i međunarodnih pravnih tema. Ova kombinacija neposrednog iskustva i intenzivne obuke stvorila je kadar mladih odvjetnika koji rade na jačanju pravnih ustanova i promicanju poštovanja ljudskih prava i pristupa pravosuđu u Azerbajdžanu.

Armenija

Armenija je republika s javno izabranim predsjednikom i jednodomnim zakonodavstvom. Ustavni referendum iz 2005. godine i predsjednički i parlamentarni izbori iz 2003. godine imali su ozbiljnih nedostataka i nisu zadovoljili međunarodne standarde. Poštivanje ljudskih prava od strane vlade i dalje je bilo loše, te je i dalje bilo ozbiljnih problema. Građani nisu mogli slobodno smijeniti vladu, vlasti su premlačivale pritvorenike, nacionalne snage sigurnosti i nacionalne policijske snage djelovale su nekažnjeno, vlasti su provodile svojevoljna uhićenja i pritvaranja, zatvori su pretrpani i u njima vladaju nehigijenski uvjeti, premda se to polako popravlja, i vlasti su nametnule ograničenja na privatnost građana, slobodu tiska i slobodu okupljanja. Sudstvo je dobilo

određenu neovisnost otkako je tijekom godine na snagu stupio novi revidirani ustav, premda je i dalje podložno političkom pritisku i korupciji. Novinari su prakticirali samocenzuru, a vlada i zakoni ograničavali su vjersku slobodu. Nasilje nad ženama i zlostavljanje od strane bračnog druga predstavljalo je problem, kao i krijumčarenje ljudima, diskriminacija osoba s invaliditetom i društveno uznemiravanje homoseksualaca. Bilo je prijava prisilnog rada.

Američka strategija ljudskih prava za ovu zemlju bila je usmjerena na promicanje demokratskih institucija i procesa, neovisnih medija, slobode okupljanja, energičnog civilnog društva, vladavine zakona, ljudskih prava, slobode vjeroispovijesti i usvajanje konkretnih mjera za borbu protiv trgovine ljudima. Prije parlamentarnih i predsjedničkih izbora 2007. i 2008. godine američki programi pomoći nastojali su poboljšati izborne sustave, procedure i infrastrukturu. Petogodišnji sporazum pod nazivom "Milenijski izazov" (Millenium Challenge) u ovoj zemlji vezan je uz uspješnost ovih i drugih indikatora vezanih uz dobru vladavinu. Financiranje je i dalje moguće unatoč pogoršanju indikatora demokratske vladavine tijekom godine. Međutim, američki dužnosnici upozorili su vladu da kontinuirano financiranje ovisi o njezinu napretku na tom području.

Američka je vlada nastavila provoditi trogodišnju strategiju promicanja demokracije, koja je bila usmjerena na povećanje sposobnosti provođenja izbora, uključujući rad na izradi točnih popisa glasača, na pružanje informacija javnosti i edukaciji glasača, razvoj demokratske političke kulture, izgradnju javnog mišljenja, jačanje poštenog odlučivanja o rezultatima izbora, povećanje sposobnosti praćenja izbora, jačanje političkih stranaka i povećanje praćenja izbora od strane neovisnih medija. Američke donacije financirale su proizvodnju dokumentarnog filma o demokraciji u jednom selu, kao i nekoliko kampanja osvješćivanja javnosti o proceduri glasovanja i uspostavu centara u kojima se mlade podučava o demokratskoj vladavini.

Tijekom godine američki su dužnosnici neprestano naglašavali važnost slobode i odgovornosti medija u kontaktu s vladinim dužnosnicima visoke razine, medijskim rukovoditeljima i novinarima. Sjedinjene su Države financirale program razvoja profesionalnih i održivih medijskih kuća, smanjenja velike ovisnosti medija o potpori političkih i privatnih interesa i poticanja medijskih kuća da svoje programe prilagode tako da daju odgovore na javni interes. Nadograđujući se na uspjeh ranijih nastojanja, ovim je programom potpomognuta obuka i tehnička pomoć kojom se medijskim kućama pomoglo da dobiju zajmove od Sjedinjenih Država i da ih vrate. Ovim je programom također uspostavljen sustav ocjenjivanja televizija koji će osigurati ključne podatke koji će pomoći medijskim kućama da razviju program temeljen na gledateljstvu i da povećaju prihod od reklamiranja. U sklopu programa posjete međunarodnih čelnika, američka je vlada poslala osmero novinara tiskanih medija i osam radijskih i televizijskih novinara u Sjedinjene Države da prouče ulogu medija u izborima za kongres SAD-a.

Kako bi pomogli u povećanom pristupu javnosti neovisnim izvorima informacija, američki programi olakšali su tehnički i programski prijenos Centara internetske povezanosti, koji su postavljeni 2005. godine, ministarstvu obrazovanja. Centri su povezali građane i školsku djecu jedne s drugima, kao i s ostatkom svijeta. Putem tih centara mreža škola i zajednica iz cijele zemlje uključila se u organizirane rasprave na forumima, tečajeve i ostale aktivnosti učenja, uključujući učenje o načelima demokracije, uključivanje građana i razvoj zajednice. Dva *Američka kutka* davala su informacije o američkim demokratskim institucijama i olakšale provedbu kulturnih događaja, uključujući niz gostujućih predavanja američkih dužnosnika i učenika iz programa razmjene. Teme predavanja uključivale su američke ustavne promjene, civilno društvo i stanje u Americi, američko novinarstvo i politiku, politički rad običnih građana u Sjedinjenim Državama i izbore za američki kongres.

Američki su dužnosnici promovirali energično civilno društvo potičući vladu, neovisne i opozicijske političke stranke i organizacije civilnog društva da se uključe u konstruktivni dijalog o pitanjima upravljanja. Uz značajno financiranje SAD-a, lokalne nevladine organizacije provodile su inicijative za promicanje ljudskih prava, demokratskog razvoja i civilnog društva. Ova nastojanja

za jačanjem civilnog društva donijela su konkretne rezultate. Prijedlog zakona koji je vlada dala o lobiranju, koji je prvobitno predložen pred nacionalnom skupštinom 2005. godine, ponovno je predložen i prijetio da značajno smanji sposobnost skupina civilnog društva da zagovaraju reforme. Međutim, učinkovito lobiranje lokalnih i međunarodnih nevladinih organizacija, od kojih su mnoge podupirale Sjedinjene Države, uvjerile su nacionalnu skupštinu da taj zakon ponovno stavi u razmatranje. Dodatne donacije SAD-a poboljšale su tehničke vještine nevladinih organizacija.

Američki dužnosnici u zemlji poticali su vladu da poštuje slobodu okupljanja i blisko su nadzirali nekoliko prosvjeda i skupova koji su se dogodili tijekom godine.

S ciljem promicanja vladavine zakona i borbe protiv korupcije, Sjedinjene su Države osigurale donacije kojima su potpomognute antikorupcijske radionice i publikacije i kojima je olakšano objavljivanje dvanaest istražnih izvještaja o slučajevima korupcije u cijeloj zemlji. Američki programi također su pomogli da se da potpora novoj Odvjetničkoj komori, koja je počela s radom 2005. godine, kako bi se uspostavio etički kodeks za odvjetnike, a u rujnu je održan prvi pravi i transparentni pravosudni ispit u povijesti zemlje.

Sjedinjene su Države provele nekoliko programa obuke za suce i odvjetnike s ciljem usklađivanja policije i pravosuđa s međunarodnim standardima. Američki su dužnosnici proveli seminar kako bi članove sudske grane upoznali s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i povezanim zakonodavstvom, te objavili 300 primjeraka Priručnika o praksi Europskog suda za ljudska prava koji je podijeljen braniteljima i tužiteljima. Američka je vlada također nastojala poboljšati zakone o kaznenom postupku u skladu s međunarodnim standardima, dovodeći stručnjake u Sjedinjene Države da s lokalnim vlastima revidiraju nacрте zakona. Sjedinjene su Države također poticale Ured predsjednika da poveća svoja antikorupcijska nastojanja. S ciljem borbe protiv sve učestalije korupcije, svaki američki program pomoći tijekom godine uključivao je komponente borbe protiv korupcije.

Kako bi se promicalo poštivanje ljudskih prava, američkim su se donacijama financirale kampanje osvješćivanja javnosti i radionice na kojima se govorilo o nasilju u obitelji. Američki dužnosnici u zemlji održavali su uske, suradničke odnose s lokalnim braniteljima ljudskih prava i predstavnicima nevladinih organizacija koje se bore za ljudska prava.

Veleposlanik i ostali američki dužnosnici često su raspravljali o problemima vjerskih sloboda s vladinim i vjerskim vođama u sklopu sveukupne politike promicanja ljudskih prava. Američka je vlada održavala uski kontakt s čelnikom Armenske apostolske crkve, nacionalne crkve u toj zemlji, s vođama ostalih vjerskih i ekumenskih skupina u zemlji i regionalnim predstavnicima vjerskih skupina sa sjedištem u inozemstvu, kao što su Mormoni, Jehovini svjedoci i pripadnici crkve Baha'i, te s vladom govorila o postojećim problemima. Američki su dužnosnici aktivno sudjelovali u političkim forumima i okruglim stolovima nevladinih organizacija vezano uz vjersku slobodu. Na sastancima s vladinim dužnosnicima, američki su dužnosnici dosljedno naglašavali koliko je važno da vlada nađe alternativno rješenje služenju vojske pripadnicima Jehovinih svjedoka koji imaju prigovor savjesti. Predavanje Američkog kutka u prosincu bavilo se temom vjere u Sjedinjenim Državama.

Borba protiv trgovine ljudima u zemlji i daje je bila najveći prioritet i američka je demokracija na tom području donijela konkretne rezultate. Američki dužnosnici često su se sastajali s visokim članovima vlade, što je dovelo do usmjeravanja novčanih sredstava za vladin nacionalni akcijski plan sprečavanja trgovine ljudima i restrukturiranje odjela za borbu protiv krijumčarenja koju vodi Ministar pravosuđa. Jedan dužnosnik SAD-a koji je bio na gostovanju govorio je na međunarodnoj konferenciji o borbi protiv krijumčarenja ljudima održanoj u Erevanu, što su nacionalni mediji prenosili. Sjedinjene su Države također financirale program koji je osigurao sigurno utočište i medicinske, socijalne i pravne usluge žrtvama trgovine, olakšao vraćanje u zemlju deset žrtava trgovine ljudima i potpomogao telefon za pomoć žrtvama. Sjedinjene su

Države financirale dva sveobuhvatna istraživanja usmjerena protiv trgovine ljudima i objavile svoje zaključke. U lipnju su Sjedinjene Države provele seminar posvećen sprečavanju krijumčarenja ljudima, za suce, tužitelje, istražitelje i policiju. Sjedinjene su Države također financirale podjelu priručnika posvećenog borbi protiv krijumčarenja za konzularno osoblje Armenije raspoređeno izvan zemlje, kao i istraživanje zakona u zemlji s ciljem otkrivanja rupa u zakonodavstvu vezanom uz sprečavanje krijumčarenja ljudima. Sjedinjene su Države također dale značajna financijska sredstva snažnim programima borbe protiv krijumčarenja u toj zemlji koje provodi OESS.

Azerbajdžan

Azerbajdžan je republika s predsjedničkim oblikom vlade. Predsjednik je dominirao izvršnom, zakonodavnom i sudskom vlasti. Vlada nije dovoljno poštivala ljudska prava. Pravo javnosti na miroljubivu promjenu nacionalnog zakonodavstva ograničeno je u parlamentarnim izborima održanim u studenom 2005., premda je bilo poboljšanja u razdoblju koje je prethodilo izborima i ponovljenim izborima održanim 13. svibnja u deset parlamentarnih izbornih jedinica. Uslijed mučenja i premlaćivanja pritvorenih osoba, troje je ljudi tijekom godine preminulo, a policijski su dužnosnici prošli nekažnjeno. Unatoč poboljšanjima infrastrukture, stanje u zatvorima bilo je općenito teško i opasno po život. Nastavljena su svojevoljna uhićenja i pritvaranja, osobito osoba za koje je vlada smatrala da su politički protivnici, te dugotrajno pritvaranje prije suđenja. Vlada je nastavila zatvarati ljude zbog političkih razloga. Nastavljena je korupcija u sudstvu i pravosuđu. Povećano je ograničavanje medijske slobode, slobode okupljanja i političkog udruživanja. Vlada se zalagala za vjersku toleranciju i općenito poštivala vjerske slobode, premda je katkad ograničavala aktivnosti nekih skupina. Tijekom godine vlada je poduzela nekoliko važnih koraka u borbi protiv trgovine ljudima, uključujući uspostavu utočišta za žrtve trgovine, otvaranje novog odjela za borbu protiv trgovine ljudima u sklopu Ministarstva vanjskih poslova i prebacivanje odgovornosti za borbu protiv trgovine s Odjela za organizirani zločin unutar Ministarstva.

Američka strategija ljudskih prava i demokracije usmjerena je na pet ključnih sektora demokratskog razvoja: 1) jačanje političkog procesa; 2) promicanje vladavine zakona i borbe protiv korupcije; 3) zagovaranje poštivanja ljudskih prava; 4) zaštitu medijskih sloboda i 5) stvaranje angažiranog, obrazovanog stanovništva koje ima moć.

S ciljem promicanja demokratske reforme američki su se dužnosnici redovito sastajali s predstavnicima političkih stranaka, s čitavim nizom aktivista za ljudska prava i demokraciju i s vladinim dužnosnicima. Zemlju su tijekom godine posjetili pomoćnik državne tajnice za demokraciju, ljudska prava i rad, pomoćnik državne tajnice za odnose s Europom i Euroazijom i nekoliko članova kongresa, kako bi ojačali američku potporu demokraciji i ljudskim pravima.

S ciljem poticanja demokratskih političkih procesa, uključujući izbore, Sjedinjene su Države pojačale nastojanja kroz održive vladine intervencije na visokoj razini, putem javne diplomacije i programe obuke. U razdoblju prije ponovljenih parlamentarnih izbora održanih 13. svibnja u 10 izbornih jedinica, veleposlanik i viši američki dužnosnici koji su bili u posjetu redovito su naglašavali vladinim dužnosnicima potrebu provođenja izbora u skladu s međunarodnim standardima, uključujući potrebu sprečavanje prevare i ostalih ometanja izbornog procesa, sudskog progona takvog miješanja i dopuštanje domaćim nestranačkim organizacijama da prate izbore.

U razdoblju koje je prethodilo izborima u svibnju, Sjedinjene su Države financirale kampanje kojima su poticale građane da glasuju, osmišljene tako da budu usmjerene na različite skupine glasača. U sklopu nastojanja da potaknu politički dijalog i parlamentarne izbore, američki su programi pomagali u izradi i emitiranju nekoliko javnih obavijesti. Osim toga, Sjedinjene su Države sponzorirale izradu i dijeljenje brošura u kojima se potiče odaziv javnosti na ponovljene izbore, kao i upute za glasače. U nastojanju da ojačaju javno znanje o demokratskim načelima i vrijednostima, američki su programi financirali prijevod i objavljivanje američkih knjiga o

demokraciji. Ostali američki projekti uključivali su razvoj mreža domaćih promatrača izbora, kao i obuku političkih kandidata o osnovama vođenja kampanje, lokalnih izbornih dužnosnika o mehanizmu provedbe demokratskog izbornog procesa i sudaca i odvjetnika o poštenoj provedbi izbornog kodeksa. Izborna anketa, koju su sponzorirale SAD, koja je dala neovisnu procjenu rezultata u svih deset ponovljenih izbornih utrka, pomogla je da se potvrde vjerodostojne optužbe za prijevare i pridonijela je korektivnim radnjama koje su poduzeli izborni dužnosnici. Američki dužnosnici u zemlji proveli su misiju praćenja izbora. Prije i nakon izbora Sjedinjene su Države poticale Središnju izbornu komisiju da pritužbe o kršenju izbornog zakona prosljede uredu Državnog tužitelja.

U razdoblju prije djelomičnih općinskih izbora 6. listopada, američki dužnosnici u zemlji naglašavali su nacionalnim i lokalnim izbornim dužnosnicima važnost pridržavanja međunarodnih izbornih standarda. Također su angažirali promatračke timove da nadgledaju izbore. Američki programi financirali su i obučili domaće promatrače izbora. Američki dužnosnici uputili su sve poznate slučajeve prijave i nepravilnosti Središnjoj izornoj komisiji.

Kako bi naglasili važnost medijske slobode, američki dužnosnici poticali su državnog tužitelja da istraži i izvede pred lice pravde osobe, uključujući policijske službenike, odgovorne za fizičke napade na novinare. Sjedinjene su Države javno kritizirale odluku vlade od 24. studenog da prekine emitiranje nacionalne televizijske i radio mreže i potaknuli vladu za što prije ponovno dopusti emitiranje. Američki novac pomogao je profesionalnom razvoju novinara i zagovornicima prava medija. Istodobno, programi koje su potpomogle SAD osigurali su tehničku i programsku pomoć za nekoliko televizijskih postaja i novina. Putem međunarodnog programa gostovanja usmjerenog na novinarstvo, petero novinara i zaposlenika javne televizijske postaje koja djeluje dvije godine učilo je programske standarde i najbolje upravljačke prakse na američkim javnim televizijskim postajama. Još jedan program gostovanja nudio je mladim novinarima priliku da uče "nove medije" u Sjedinjenim Državama, uključujući uporabu Interneta, blogova i audio i video *podcastova*. Američki programi doveli su novinarima stručnjake za upravljanje medijima i engleski jezik kako bi pomogli razviti sposobnost lokalnih medijskih organizacija, te su financirali ostale profesionalne medijske tečajeve za novinare. Nakon ubojstva uglednog neovisnog novinara Elmara Husejnova 2005. godine, američki dužnosnici potaknuli su vladu da provede brzu i neovisnu istragu o okolnostima njegove smrti i osigurali tehničku policijsku pomoć kako bi olakšali istragu.

S ciljem razvoja civilnog društva, Sjedinjene Države nastavile su pružati tehničku pomoć, donacije i programe razmjene, kako bi pomogle aktivnosti lokalnih nevladinih organizacija, potaknule dijalog između vlade i civilnog društva i obrazovale vladu o demokratskoj praksi. Američke donacije pomogle su nevladinim organizacijama da razviju mreže u zajednici kako bi ojačale njihovo sudjelovanje na nacionalnoj i lokalnoj razini. Kako bi poboljšale demokratsku vladavinu na lokalnoj razini, Sjedinjene Države pokrenule su veliki projekt koji ima za cilj uključiti građane, poslovnu zajednicu, civilno društvo i medije u zajednički dijalog s vladinim dužnosnicima u šest regija, kako bi se prepoznali i riješili lokalni problemi. Sjedinjene Države financirale su nevladine organizacije koje promiču provedbu pristupa zakonima o informacijama, projekt koji treba pomoći učinkovitoj interakciji između novoizabranih članova parlamenta i njihovih izbornih tijela; zatim nekoliko projekata borbe protiv korupcije u lokalnim školama i tjedni radio program koji se bavi korupcijom u policiji.

Američki dužnosnici potaknuli su svoje kolege da poštuju pravo na slobodu okupljanja i da odobre miroljubive prosvjede. Kako bi naglasili važnost ove slobode, američki dužnosnici u zemlji nadgledali su ponašanje policije na političkim skupovima, javno su izrazili potrebu za potpunim vraćanjem prava na slobodu okupljanja i osudili pretjeranu uporabu sile protiv prosvjednika. Sjedinjene Države izrazile su zabrinutost na svim razinama vlade, vezano uz međunarodno pravo građana da se organiziraju i miroljubivo prosvjeduju protiv vladinih politika. Američki dužnosnici u zemlji nadgledali su ponašanje policije na prisilnoj deložaciji vodeće opozicijske stranke i medijskih kuća 25. studenog iz njihovog zajedničkog ureda u središtu Bakua. Potpomogli su

nastojanja da omoguće stanarima zgrade da ponovno dobiju pristup svojoj imovini, da dobiju prihvatljiv prostor i da dobiju novčanu odštetu za imovinu oštećenu tijekom deložacije.

Sjedinjene Države promovirale su poštovanje vladavine zakona i ljudskih prava diplomatski i programski. Američki dužnosnici nadgledali su istaknute sudske postupke, uključujući suđenje trojici vođa mladenačke skupine optuženih za navodno kovanje urote, postupak prisilnog iseljenja opozicijske stranke i nekoliko medijskih kuća; suđenje novinaru optuženom za navodno posjedovanje narkotika; i suđenje bandi otmičara i iznuđivača na čijem je čelu bio jedan bivši dužnosnik. Osim toga, Sjedinjene Države zagovarale su poštivanje vladavine zakona i ljudskih prava tijekom vladinih istraga nad pojedincima optuženim 2005. godine da su navodno poticali državni udar. Programi koje su financirale SAD pomogli su građanima da dobiju pristup pravdi i da zaštite svoja prava putem pravnih savjetovališta. Američki programi obuke bili su usmjereni na jačanje profesionalnog razvoja sudaca i odvjetnika, na pomoć u borbi protiv korupcije i na pomoć dužnosnicima da izrade pravni okvir nužan za zaustavljanje korumpiranosti. Kako bi promicali stvaranje neovisnog sudstva, američki dužnosnici nadgledali su ispite koje su morali polagati novi suci. Sjedinjene Države nastavile su surađivati s pravnim fakultetima na izradi nastavnog programa i novih metodologija predavanja. Američka financijska sredstva i stručno znanje pomogli su da se uspostavi projekt pravne baze podataka koji je omogućio lak pristup i uporabu dokumenata s pravnim okvirom pravicima i širokoj javnosti.

Sjedinjene Države financirale su programe za povećanje profesionalizma i vještina sudstva, tužitelja i odvjetničke komore, stavljajući poseban naglasak na razvoj suparničkog sustava između tužitelja i obrane. Kako bi ojačali pravnu profesiju u cjelini, Sjedinjene Države poduprle su promicanje uloge žena među odvjetnicima, kako bi se razvila neovisna odvjetnička komora i kako bi se uklonila korupcija u obrazovnom sustavu. Programi koje su financirale SAD osigurali su obuku i materijale sucima, tužiteljima i odvjetnicima o Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, poštenom suđenju i etici. Kako bi osigurale pravnu osnovu za borbu protiv korupcije, Sjedinjene Države također su osigurale tehničku pomoć u izradi nacrtu novog Zakona o sukobu interesa i novog nacrtu Etičkog kodeksa za državne službenike. Američkim je novcem također provedena istraživačka turneja o borbi protiv korupcije za vladine dužnosnike i nevladine organizacije. I na kraju, američki je program osigurao tehničku pomoć istražiteljima i tužiteljima kako bi se potaknule istrage zasnovane na dokazima, koje bi mogle pomoći u smanjenju broja prisilnih priznanja.

S ciljem sprečavanja kršenja ljudskih prava od strane policije, američki dužnosnici višekratno su poticali vladu da poduzme korake koji će osigurati da policija udovoljava standardima ljudskih prava i da policijski dužnosnici moraju odgovarati za mučenje, zlostavljanje ili krivo postupanje, te su redovito posjećivali pritvorenike. Sjedinjene Države financirale su praćenje pritvora i zatvora u Bakuu i regijama od strane nevladinih organizacija, kao i pružanje obuke o ljudskim pravima za policajce i službenike u pritvorima. Osim toga, američki dužnosnici posjećivali su zatvore kako bi privukli pozornost na loše uvjete.

Nekoliko projekata koje su financirale SAD promovirali su zaštitu ženskih prava, kao i prava djece i radnika. Sjedinjene Države potpomogle su ponovno tiskanje i distribuciju azerbajdžanskog priručnika za samo-proučavanje ljudskih prava "Trideset tri koraka prema gore", kako bi ojačali svijest o postojanju i važnosti ljudskih prava. Američki programi obrazovali su mlade ljude o osnovnim ljudskim pravima, u nastojanju da stvore svijest o ovim pitanjima među mladim stanovništvom. Sjedinjene Države nastavile su podupirati program, pri čijoj su izradi pomogle, a cilj mu je bio integracija ljudskih prava u obuku snaga sigurnosti koje čuvaju naftovod Baku-Tbilisi-Džežhan.

Sjedinjene Države aktivno su poticale poštivanje vjerske slobode, uključujući pravo na prakticiranje vjere bez nepotrebnog miješanja i ograničenja. Na sastancima s vladinim dužnosnicima, američki dužnosnici redovito su naglašavali važnost poštivanja vjerske slobode. Američki je projekt financirao rasprave u srednjim školama o ulozi i važnosti vjerske tolerancije u

društvu. U studenom je veleposlanik održao javno obraćanje o vjerskoj slobodi i toleranciji pred širokim gledateljstvom. Tijekom cijele godine američki dužnosnici u zemlji aktivno su širili poruku o vjerskoj toleranciji i Islamu u Americi. Veleposlanik je u listopadu bio domaćin iftar večere za vjerske vođe muslimana, pravoslavaca, kršćana i Židova.

U cilju borbe protiv trgovine ljudima, na sastancima s vladinim dužnosnicima Sjedinjene Države zagovarale su mjere borbe protiv tog zla i učinkovite preventivne mehanizme, te su ponudile vodstvo u provedbi nacionalnog akcijskog plana borbe protiv trgovine ljudima. Američki dužnosnici redovito su se sastajali s predstavnicima međunarodne zajednice radi koordiniranja borbe protiv trgovine ljudima. Kako bi pomogle žrtvama trgovine, Sjedinjene Države financirale su obuku volontera za rad u skloništu i na telefonu pomoći žrtvama.

Bjelorusija

U skladu s ustavom, Republika Bjelorusija ima izravno izabranog predsjednika i dvodomnu nacionalnu skupštinu. Međutim, otkako je 1994. godine izabran za predsjednika, Aleksandar Lukašenko sustavno je potkopavao demokratske institucije u zemlji i koncentrirao moć u izvršnoj vlasti autoritativnim sredstvima, namještenim referendumima, lažiranim izborima i svojevoljnim uredbama. Predsjednički izbori održani 19. ožujka, na kojima je Lukašenko treći put za redom proglašen za predsjednika, nisu zadovoljili međunarodne standarde demokratskih izbora. Poštivanje ljudskih prava od strane vlade i dalje je bilo loše, a u nekim područjima i dodatno pogoršano jer je vlada nastavila provoditi česta i ozbiljna zlostavljanja.

Tijekom cijele kampanje za predsjedničke izbore i u mjesecima nakon toga, politička opozicija i aktivisti civilnog društva, uključujući četiri domaća promatrača izbora i bivšeg predsjedničkog kandidata, pretučeni su, zlostavljani, osuđeni na novčanu kaznu i poslani u zatvor. Vlada nije objasnila nestanke političkih opozicijskih vođa i novinara iz prošlosti. Uvjeti u zatvorima bili su izuzetno loši i bilo je mnogo prijava o zlostavljanju zatvorenika i pritvorenika. Bila su česta svojevoljna uhićenja, pritvaranja i zatvaranja građana zbog političkih razloga, kritiziranja dužnosnika ili sudjelovanja u demonstracijama. Ishodi suđenja obično su bili unaprijed određeni, a suđenja su često provođena iza zatvorenih vrata i bez neovisnog sudstva ili neovisnih promatrača. Vlada je dodatno ograničila građanske slobode, uključujući slobodu tiska, govora, okupljanja, udruživanja i vjeroispovijesti. Vlada je zaplijenila tiskane materijale od aktivista civilnog društva i zatvorila ili ograničila distribuciju nekoliko neovisnih novina. Nekoliko preostalih neovisnih publikacija često je kažnjavano, obično zbog navodne klevete ili zbog nepridržavanja strogih procedura registracije. Državne sigurnosne službe rabile su nerazumno i često okrutnu silu kako bi rastjerale miroljubive prosvjednike. Nevladine organizacije bile su podvrgnute zlostavljanju, novčanom kažnjavanju, progonu i zatvaranju. Vjerski vođe kažnjavani su novčano ili zatvarani zbog vođenja misa ili svečanosti, a crkve su zatvarane, brisane iz registra ili su im izbacivali vjernike. Trgovina ljudima i dalje je predstavljala problem. Međutim učinjen je određeni napredak u borbi protiv trgovine. Bilo je službene diskriminacije Roma, etničkih i seksualnih manjina, te osoba koje su govorile bjeloruskim jezikom. Vlasti su zlostavljale neovisne sindikate i njihove članove, ozbiljno ograničavajući sposobnost radnika da osnuju neovisne sindikate i da se uključe u njih, te da se organiziraju i zajednički pregovaraju.

Američka strategija za unapređenje ljudskih prava imala je za cilj izvršiti pritisak u obliku ciljanih sankcija na više bjeloruske dužnosnike, čime bi se dala moć političkim aktivistima i aktivistima civilnog društva koji ostaju predani demokratskim načelima i institucijama u represivnom društvu koje je malo izloženo demokraciji i vladavini zakona. Prioritetna pomoć uključivala je: potporu demokratskim političkim procesima, osobito vezano uz predsjedničke izbore od 19. ožujka i lokalne izbore koji su uslijedili nakon toga; jačanje sektora nevladinih organizacija, povećanje pristupa neovisnim informacijama putem tiskanih, televizijskih, radijskih i elektroničkih medija; i izgradnju sposobnosti zakonske obrane nevladinih organizacija za ljudska prava i sveučilišnih programa. Programi razmjene koje su financirale SAD trebali su upoznati studente i stručnjake s demokratskim sustavima temeljenim na tržištu. U cilju borbe protiv trgovine ljudima, Sjedinjene

Države usmjerile su pomoć na sprečavanje i zaštitu žrtava povećavanjem svijesti o trgovini ljudima među izloženim stanovništvom i rješavanjem uzroka trgovine, među kojima su siromaštvo i nezaposlenost, programima stjecanja radnih vještina i stažiranja.

Pitanja demokracije i ljudskih prava bila su središnja tema govora, intervjua u medijima i ostalih javnih događanja koje su američki dužnosnici u Bjelorusiji organizirali ili u kojima su sudjelovali. Sjedinjene su Države nadgledale napade vlade na civilno društvo i opozicijske političke stranke i usko surađivale s misijama OESS-a i Europske unije u zemlji, kako bi pokazale solidarnost sa prodemokratskim aktivistima. Američki dužnosnici također su višekratno spominjali probleme ljudskih prava u Bjelorusiji pred OESS-om i bili supredlagatelji UN-ove rezolucije, koju je opća skupština usvojila u prosincu. U njoj se izražava velika zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u zemlji i poziva se vlada da prestane s politički motiviranim progonom i uznemiravanjem političkih protivnika. Također u prosincu, Sjedinjene Države progovorile su pred Vijećem sigurnosti UN-a o položaju bjeloruskih političkih zatvorenika.

Američke aktivnosti vezane uz političke procese bile su usmjerene na unapređenje institucijskog rasta demokratskih organizacija i jačanje političkih vještina i sposobnosti vođa prodemokratskih stranaka i aktivista da dopru do šire javnosti. Američka nastojanja pomogla su prodemokratskim snagama da razviju i provedu proces za demokratski odabir jednog kandidata i usuglašene platforme za predsjedničke izbore u ožujku. Koalicijski kandidat dobio je malu ali vjerodostojnu potporu glasača i organizirao mnogo snažniju opoziciju od opozicije na prethodnim predsjedničkim izborima održanim 2001. godine. Američke aktivnosti također su bile usmjerene na olakšanje razvoja političkih stranaka na lokalnoj razini, uključujući uspostavu zajedničkih demokratskih platformi za općinske izbore u siječnju 2007. i na obuku nestranačkih promatrača izbora.

Tijekom godine američki dužnosnici često su se susretali s izbornim dužnosnicima i vlastima, kako bi ih poticali da se pridržavaju demokratskih načela, da provode slobodne i poštene izbore i da pozovu međunarodne promatrače da nadgledaju izbore. Nakon predsjedničkih izbora, američka je vlada osudila namještene rezultate izbora, tvrdeći da su izbori obilježeni svojevrijem zlorabom državne moći, pritvaranjima i zanemarivanjem osnovnih građanskih i političkih prava. Kao odgovor na to, američka je vlada nametnula cilijane financijske sankcije i ograničenja putovanja ključnim vladinim dužnosnicima i ostalim osobama odgovornim za kršenja ljudskih prava i političko ugnjetavanje.

Poticanje slobode govora, pristupa informacijama i neovisnih medija i dalje je bila središnja komponenta američke strategije. Američka vlada sponzorirala je sedamdeset projekata jačanja sposobnosti medija da građanima osiguraju objektivne izvore informacija. Na primjer, tijekom godine Europski radio za Bjelorusiju, neovisna postaja sa sjedištem u Poljskoj koju djelomično financiraju Sjedinjene Države, počela je emitirati u Bjelorusiji. Američki programi također su pomogli neovisnim tiskanim i elektroničkim medijskim kućama da ostanu raditi u okolini neprijateljski raspoloženoj prema slobodnim medijima, te su osigurali financijsku pomoć neovisnim medijima kroz Zakladu za razvoj medija. Osim toga, SAD su osigurale financijsku i tehničku pomoć kako bi neovisni mediji bili dostupni putem Interneta. Razina povjerenja javnosti u neovisne medije i dalje je bila visoka zbog sve većeg profesionalizma i objektivnosti, unatoč vladinim nastojanjima da ugasi sve nevladine tiskane i elektroničke publikacije.

Kao i prethodnih godina, nevladine organizacije i skupine civilnog društva nastavile su se oslanjati na vanjsku tehničku i financijsku pomoć. Programi malih donacija Američke demokratske komisije nastavili su se zalagati za politički i društveni aktivizam jačanjem nevladinih organizacija i organizacija civilnog društva. Otprilike dvije tisuće vođa sindikata, nevladinih organizacija i neovisnih medija sudjelovalo je na više od tisuću tristo tečajeva i seminara koje je financirala američka vlada. Tijekom prvih deset mjeseci prošle godine Sjedinjene Države financirale su 51 donaciju pomoći projektima civilnog društva u zemlji i dvanaest donacija za povezivanje civilnih skupina sa skupinama u susjednim zemljama.

Programi razmjene stručnjaka i studenata koje su sponzorirale SAD osigurale su potporu za dvanaest studenata i postdiplomaca i četvero profesora sveučilišta na američkim sveučilištima u sklopu programa Fulbrightove stipendije. Istodobno, pet Amerikanaca primatelja Fulbrightove stipendije provelo je istraživanje i predavanje na sveučilištima u zemlji. Unatoč nastojanjima vlade da onemogući program razmjene budućih vođa koji financiraju SAD, 57 učenika srednjih škola posjetilo je Sjedinjene Države i sudjelovalo na konferenciji u Washingtonu tijekom trotjednog programa u lipnju i srpnju. U nastojanju da prekine sve veću izolaciju zemlje i unaprijedi obostrano razumijevanje, američka vlada osigurala je trotjedne programe obuke u Sjedinjenim Državama za poduzetnike, profesionalce i vođe nevladinih organizacija pod pokroviteljstvom programa povezivanja zajednica. Američki dužnosnici u zemlji potpomogli su devet projekata koji su poticali povezivanje studenata u programu razmjene u mreže, s ciljem unaprijeđenja demokratskog napretka i gospodarske reforme, te su pomogli studentima u provedbi koncepta podučavanja koji su proučavali tijekom programa razmjene u SAD-u. Osim toga, devet američkih specijalista posjetilo je zemlju pod pokroviteljstvom američkog programa govornika, kako bi predavali i držali seminare o raznim temama, od vladavine zakona do poslovnog poduzetništva.

Premda je imala problema zbog vladinog miješanja i prisilnog zatvaranja neovisnog ureda za pravnu pomoć u travnju, američka vlada nastavila je pružati programe pomoći s ciljem unapređenja vladavine zakona. Projekti su uključivali organiziranje događaja političkog i pravnog obrazovanja i informiranja za različite sektore društva i osiguranje besplatne pravne pomoći osobama čija je prava vlada prekršila. Odvjetnici koje su plaćale SAD davali su besplatne pravne savjete, pripremali dokumente i pomagali borcima za ljudska prava, nevladinim organizacijama i neovisnim novinama u suđenjima, osobito tijekom kampanje za predsjedničke izbore. Nevladine organizacije koje su financirale Sjedinjene Države također su objavile priručnik o ljudskim pravima, kako bi informirale javnost o ključnim zakonskim pitanjima o tome kako zaštititi svoja prava i kako bi izvijestile o kršenjima prava u svojim zajednicama. Američki program malih donacija Demokratske komisije financirao je više od 30 javnih seminara o pravnim pitanjima vezanim uz rad, stambeno zbrinjavanje i izbore. Američka vlada također je financirala putovanje bjeloruskih studenata prava u Washington. Ondje su sudjelovali na prestižnom međunarodnom pravnom natjecanju i organizirali programe razmjene za ostale studente koji su pohađali tečajeve pravnog obrazovanja u Sjedinjenim Državama.

Američki veleposlanik i ostali američki dužnosnici, često u dogovoru s kolegama iz Europske unije, redovito su pratili ili nastojali pratiti suđenja i donošenje presuda opozicijskim vođama i borcima za ljudska prava, pa tako i suđenje bivšem predsjedničkom kandidatu Aleksandru Kozulinu, vođi mladih Dmitriju Daškeviću i neovisnim promatračima izbora nevladine organizacije *Partnerstvo*. Svi su osuđeni na kazne zatvora od šest mjeseci do pet i pol godina. Američki dužnosnici također su sudjelovali na suđenjima nevladinih organizacija i vjerskih skupina koje su vlasti namjeravale zatvoriti pod politički motiviranim izgovorom. Kako bi pokazali solidarnost sa zatvorenim političkim aktivistima, američki dužnosnici u zemlji priredili su nekoliko događaja za obitelji političkih zatvorenika. Sjedinjene Države dale su izjave kojima potiču vladu da poštuje obveze u OEES-u vezane uz poštivanje ljudskih prava. Sjedinjene Države nastavile su vršiti pritisak na vladu da provodi neovisnu, transparentnu i objektivnu istragu o nestancima nekoliko opozicijskih aktivista i jednog novinara. Kako bi potpomogle prava žena i stvaranje šire mreže ženskih skupina, Sjedinjene Države nastavile su priređivati niz događaja usmjerenih na ženska pitanja u različitim vidovima civilnog društva i pozvale savjetnika za komunikacije kao gostujućeg govornika da se susretne s aktivisticama i provede niz radionica za poduzetnice. Osim toga, američka je vlada sponzorirala sudjelovanje istaknute aktivistice na Globalnom *summitu* žena u Egiptu.

Sjedinjene Države pomno su nadgledale kršenja međunarodnih standarda i poticale vladu da poštuje vjersku slobodu. Međutim, vladin Odbor za vjerska i nacionalna pitanja višestruko je ignorirao službene zahtjeve za sastancima na kojima bi se raspravljalo o vjerskoj slobodi. Američki dužnosnici susreli su se s predstavnicima širokog spektra vjerskih skupina kako bi iskazali potporu Amerike vjerskim slobodama. Američki veleposlanik je, zajedno s

veleposlanicama Europske Unije, posjetio napadnutu crkvu Novog života tijekom štrajka glađu pripadnika crkve u znak prosvjeda zbog vladine prisilne prodaje nekretnina u vlasništvu crkve. Američka vlada javno je optužila incidente antisemitizma koji su se dogodili u cijeloj zemlji i poduzela korake da pomogne u sprečavanju budućih takvih djela, uključujući redovito praćenje izvještaja o oskrnutim židovskim spomenicima i grobljima.

Kao odgovor na kršenja radničkih prava, američka vlada održavala je bliski kontakt s lokalnim neovisnim radničkim vođama i s Međunarodnom radničkom organizacijom, kako bi procijenila nastojanja vlade da zadovolji preporuke te organizacije za poboljšanje slobode udruživanja i zajedničkog pregovaranja. Sjedinjene Države također su nastavile podupirati nastojanja Međunarodne radničke organizacije u unapređenju radničkih prava i neovisnih sindikata u Bjelorusiji. U cilju pomaganja u borbi protiv trgovine ljudima, Amerika je pomogla u povećanju svijesti među izloženim skupinama i osigurala radnu kvalifikaciju i program stažiranja za otprilike tisuću izloženih žena i žrtava trgovine ljudima. Projekt je bio usmjeren na otklanjanje dva najveća uzroka trgovine, siromaštva i nedostatka prilike za zapošljavanje. Od 463 sudionika koji su dovršili stažiranje, otprilike pedeset posto pronašlo je trajno zaposlenje. Osim toga, američka vlada priredila je prikazivanje istražnog dokumentarnog filma o žrtvama trgovine ljudima iz istočne Europe. Nakon filma održan je okrugli stol s neovisnim novinarima i vodećim članovima zajednice uključene u borbu protiv trgovine ljudima.

Bosna i Hercegovina

Neovisna država Bosna i Hercegovina sastoji se od dva multietnička ustavna entiteta unutar države, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, zajedno s okrugom Brčko. Kao što stoji u Daytonskom sporazumu iz 1995. godine, kojim je okončan rat koji je trajao od 1992. do 1995. godine, ustav koji se odnosi na cijelu zemlju jamči saveznu demokratsku republiku s dvodomnom skupštinom, ali dvama entitetima daje mnoge vladine dužnosti. U listopadu su u zemlji održani nacionalni izbori koje je zemlja samostalno provela, koje su međunarodni promatrači ocijenili općenito slobodnima i poštenima. Vlada nije najbolje poštovala ljudska prava, premda je na nekim područjima bilo poboljšanja. Među ozbiljnim problemima koji su i dalje bili prisutni, bili su sljedeći: smrt od mina, fizičko zlostavljanje od strane policije, prenatrpani zatvori s lošim uvjetima, neodgovarajući utjecaj na sudstvo, uznemiravanje i zastrašivanje novinara, ograničenje vjerskih manjina i napadi na vjerske strukture, sprečavanje povratka manjinskih povratnika, korupcija vlade, društvena diskriminacija žena, etničkih manjina, seksualnih manjina i osoba s invaliditetom; etnički motivirano nasilje, trgovina ljudima i ograničenje prava zapošljavanja. Dvojica najtraženijih osumnjičenih ratnih zločinaca za kojima traga Međunarodni sud u Haagu i dalje su bila na slobodi.

Američka strategija unapređenja ljudskih prava u zemlji bila je usmjerena na promoviranje snažnog civilnog društva putem medija i razvoja nevladinih organizacija, izgradnju kapaciteta vladinih institucija, kako na razini države, tako i na razini entiteta, jačanje vladavine zakona kroz poboljšanja sudskog sustava, borbu protiv diskriminacije ranjivih skupina, zagovaranje vjerske slobode i pomaganje vladi u borbi protiv trgovine ljudima. Sjedinjene Države također su se usredotočile na razvoj konkurentnijih i širih političkih procesa u kojima bi se umjerene političke stranke mogle učinkovitije natjecati, osobito vezano uz nacionalne izbore u listopadu. Među prioritetima bila su i nastojanja da se poveća sudjelovanje građana u političkom odlučivanju i odaziv birača.

S ciljem unapređenja demokracije i političkog procesa, viši američki dužnosnici nastavili su slati snažnu poruku o demokratskoj reformi i poštivanju ljudskih prava. Prvi put od kraja rata američka su nastojanja okupila predstavnike triju konstitutivnih etničkih skupina kako bi raspravljale o promjenama Daytonskog sporazuma. Ti su razgovori doveli do brojnih predloženih reformi kojima je namjena ojačati državne strukture, kako bi vlada bila učinkovitija i djelotvornija. Predložene reforme nisu bile usvojene u skupštini, nedostajalo je malo glasova, ali bile su neizostavne u unapređenju razgovora o demokratskoj reformi u zemlji.

Tijekom godine Sjedinjene Države pokrenule su program partnerstva građanskog zagovaranja kako bi povećale rad nevladinih organizacija na jačanju političkog procesa. Program se usredotočio na povećanje političke svijesti i aktivizma u razdoblju prije izbora, i tako stvorio veći odaziv birača i upućenije biračko tijelo. Tijekom predizbornog razdoblja program je podupirao građanski pokret GROZD (Građani organizirano za demokraciju), najveću mrežu svoje vrste ikad organiziranu u zemlji, koja je uključivala 480 nevladinih organizacija i 3.000 dobrovoljaca u više od stotinu općina. Ovaj je pokret pozvao stranke da prihvate konkretne političke platforme umjesto da se oslanjaju na slogane iz kampanje. Peticiju GROZD-a potpisalo je ukupno petsto tisuća građana, a 36 političkih stranaka pristalo je raditi na platformi u slučaju da budu izabrane. Američka vlada je prije izbora također dodijelila novčana sredstva za nekoliko lokalnih nevladinih organizacija da obrazuju glasače, potaknu sudjelovanje običnih građana i organiziraju promatrače lokalnih izbora da tijekom glasovanja nadgledaju gotovo tri tisuće glasačkih mjesta u cijeloj zemlji.

Američka vlada nastavila je pomagati u razvoju neovisnih i profesionalnih medija. Dva medijska projekta, koji su dobili potporu SAD-a, osigurala su obuku i tehničku pomoć novinarima, urednicima i vlasnicima tiskanih i elektroničkih medija. U nastojanju da podignu standard novinarstva, Sjedinjene Države pomogle su medijskim partnerima da osiguraju svoj opstanak na vrlo konkurentnom tržištu većom profesionalizacijom svog poslovanja. Osim toga, programi medijske pomoći koje su financirale SAD pomogli su 650 istražnih i detaljnih izvještaja u tisku, na radiju i televiziji putem desetomjesečnog projekta povećanja sudjelovanja građana u općim izborima u listopadu. Američka potpora stvaranju nacionalnog konzorcija televizijskih i radijskih kuća i reklamnih agencija, *Industrija ujedinjenih medija*, pokazala je da suparnici mogu postati saveznici ako dijele gospodarski interes. Tijekom godine nakladnici su se također prvi put susreli i suglasili da će osnovati udругu. Medijski partneri primili su male donacije za produkciju programa i članaka koji su povećali svijest o doprinosu i problemima žena, manjina i ljudi s invaliditetom i to je promoviralo toleranciju i pomirbu.

Američki programi osigurali su lokalnim novinarima obuku o izvještavanju o specifičnim pitanjima, uključujući ratne zločine, izbore i različitosti. Američki novac pomogao je da se razviju *online* resursi za novinare koji izvještavaju o ratnim zločinima. U razdoblju prije općih izbora, Sjedinjene Države financirale su obuku za novinare o pitanjima vezanim uz praćenje izbora. U cilju unaprijeđenja profesionalne standarde izvještavanja, američka novčana sredstva potpomogla su program koji je promovirao slobodan pristup medijima. Američka vlada također je osigurala financiranje s ciljem jačanja sposobnosti lokalnih nevladinih organizacija specijaliziranih za obuku novinara i pružanja potpore novinskom izvještavanju iz različitih zajednica.

Razvoj civilnog društva u zemlji i povećana suradnja između nevladinih organizacija i vlade, osobito lokalnih vlasti, i dalje je bio prioritet SAD-a. Tijekom godine program civilnog društva financiran od strane SAD-a pomogao je koalicijama nevladinih organizacija u provođenju kampanja zagovaranja na raznim područjima. Program je pomogao da se depolitizira sustav osnovnog školstva u Tuzlanskom kantonu, uvođenjem izravnog izbora školskih ravnatelja, da se osigura usvajanje zakona koji će štititi područja Prokoškog jezera i planine Vranica kao prirodnih spomenika i uvjeri 32 lokalna općinska vijeća da usvoje procedure za povećanje sudjelovanja građana u planiranju proračuna i provedbi procesa.

Sjedinjene Države također su unapređivale civilno društvo raznim edukacijskim inicijativama i inicijativama za izgradnju kapaciteta. Projekt edukacije građana, koji su financirale SAD, izradio je tečaj o demokraciji i ljudskim pravima koji se predaje u svim srednjim školama u zemlji. Tijekom godine tečaj se također podučavao na Fakultetu islamskih znanosti na Sveučilištu u Sarajevu i u medresama (muslimanske srednje škole) u cijeloj zemlji. Program pripravništva u parlamentu, financiran od strane SAD-a, dao je nadarenim mladim Bosancima priliku da budu pripravnici u skupštinama na razini države i entiteta, pomažući im da steknu dragocjene vještine vođa i radno iskustvo. Američka pomoć iskorištena je da se reformira način na koji zastupnici u skupštini i njihovo osoblje provode donošenje zakona i nadziru obveze. Američke donacije pomogle su u izgradnji sposobnosti nevladinih organizacija, razvoju zajednica, financiranju resursnih centara

nevladinih organizacija i unapređenju volontiranja u pomaganju osobama kojima vlada ne daje dovoljno skrbi. Zdravstveni projekti koje su financirale SAD bili su usmjereni na sprečavanje bolesti, stvaranje medicinskog tima za kućnu njegu i programe obrazovanja i prevencije vezanih uz zdravlje žena.

Pomoć američke vlade ojačala je vladavinu zakona, a osobito sudske institucije. Uz američku financijsku, tehničku i političku potporu, zemlja je učinila značajne napore u razvoju sposobnosti istraživanja i suđenja za ratne zločine, kao i u slučajevima koji uključuju korupciju dužnosnika, neplaćanje poreza i pranje novca. Intenzivni programi obuke policajaca, tužitelja i sudaca povećali su vještine na područjima poput forenzične istrage, procedure čuvanja dokaza i pretrage i zaplijene, a istodobno su pružile mehanizam za otvoreni dijalog između policije i sudstva. Američkim novcem financirano je tiskanje sveobuhvatnih referenci o slučajevima ratnih zločina i osuda, te je tužiteljima i sucima dana prilika da putuju u Haag kako bi radili zajedno sa svojim kolegama na Međunarodnom sudu za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji. Američka pomoć vladi u borbi protiv korupcije isplatila se tijekom godine, kad je vlada osudila bivšeg ministra pravosuđa i zamjenika ministra unutarnjih poslova za krivotvorenje i zloporabu dužnosti u svrhu dobivanja lažiranih kredita. Još jedan političar koji je bio član tročlanog predsjedništva također je osuđen zbog zloporabe službe. Vlada je također donijela značajne osude u optužnicama prebačenim u zemlju sa suda u Haagu i u optužnicama za ratne zločine temeljene na istrazi bosanskih subjekata.

Sudska reforma dobila je dodatni poticaj razvojnog programa sektora pravosuđa, financiranog od strane SAD-a, koji je pomogao Visokom sudskom i tužbenom vijeću, nadzornom tijelu za sudski sustav u zemlji, po pitanju proračuna i imenovanja. Program je također pomogao da Ministarstvo pravosuđa na državnoj razini poveća sposobnost koordiniranja pravne reforme s institucijama na razini entiteta i nevladinim organizacijama. Programi financirani američkim novcem pomogli su da se poboljša praksa rada sudova i reformira sustav pružanja pravnih savjeta siromašnim optuženicima. Uspješni projekt "idealnog suda" proširen je na jedanaest dodatnih sudova u zemlji, kako bi se smanjili zaostali slučajevi i poboljšala učinkovitost i odgovornost prema javnosti. Američka je vlada također potpomogla program reforme pravnog obrazovanja temeljen na vještini, osiguranjem dviju pravnih klinika za građanske parnice na pravnim fakultetima u Banja Luci i Bihaću. Američki programi također su poboljšali učinkovitost i transparentnost lokalnih vlasti. Zajednički američko-švedski projekt transparentnosti vlasti nastavio je poboljšavati usluge i financijsko upravljanje u 41 općini i njihovu sposobnost da učinkovito odgovaraju na potrebe građana. Do kraja godine otvoreno je 35 novih ispostava programa "One-stop shop" u cijeloj zemlji. Oni građanima i tvrtkama omogućavaju da brže dođu do općinskih dozvola, a istodobno smanjuju korupciju i diskriminaciju etničkih manjina.

Sjedinjene Države ostale su odlučne u podupiranju nastojanja da se riješe kršenja ljudskih prava iz prošlosti. Putem američkog financiranja, Međunarodna komisija za nestale osobe nastavila je skupljati uzorke krvi kako bi pomogla u identifikaciji osoba koje se smatraju nestalima tijekom sukoba od 1992. do 1995. godine. Do kraja godine komisija je prikupila više od 64.746 uzoraka za 22.226 nestalih osoba i postigla je podudaranja DNK za 8.549 osoba. Komisija je također pomogla vlastima u provedbi 294 ekshumacije masovnih ili nezakonitih grobnica na 145 lokacija, što je dovelo do pronalaska 342 potpuna i 1.093 nepotpuna ljudska kostura. Komisija je također obučila osoblje za novootvoreni Institut za nestale osobe na državnoj razini i osigurala forenzične podatke kao dokaze u suđenjima za ratne zločine. Sjedinjene Države također su nastavile podupirati razvoj Spomen područja i groblja Srebrenica-Potočari, gdje je zakopano 2.442 od 7.800 žrtava masakra u Srebrenici, koliko se procjenjuje da ih je bilo.

Sjedinjene Države aktivno su podupirale inicijative za promicanje poštovanja prava žena, djece, osoba s invaliditetom i manjinskih skupina. Jedna je inicijativa osigurala financiranje za uspostavu centraliziranog informacijskog centra i registra osoba službeno proglašanih "invalidima", čime je proširena mreža potpore i poboljšana javna svijest o potrebama osoba s invaliditetom. Tijekom godine Sjedinjene Države nastavile su olakšavati povratak izbjeglica i osoba raseljenih tijekom

sukoba od 1992-1995., od kojih su većina pripadnici nacionalnih manjina. SAD su financirale obnovu ključne lokalne infrastrukture, uključujući elektrifikaciju kuća i poboljšane komunalne usluge na područjima na koja se izbjeglice vraćaju. Ta su poboljšanja bila ključna za pomaganje povratnicima da ponovno steknu status trajnog boravišta u svojim zajednicama. U suradnji s Vijećem bosanskih Roma, Sjedinjene Države također su financirale projekt društvenog istraživanja u kojemu su prikupljale podatke o socijalnim, gospodarskim, zdravstvenim i obrazovnim uvjetima Roma koji će se koristiti kako bi pomogli vladi i nevladinim organizacijama da prilagode propise koji se tiču Roma i poboljšaju njihov socijalno-ekonomski status.

Tijekom godine državne i entitetske vlasti uz američku su pomoć proširile borbu protiv trgovine ljudima. Lokalne nevladine organizacije nastavile su provoditi kampanju osvješćivanja javnosti koju su financirale SAD, usmjerenu na djecu i mlade, žrtve trgovine ljudima, potencijalne korisnike seksualnih usluga, lokalne vlasti i medijske stručnjake. Sjedinjene Države poduprle su radnu skupinu za borbu protiv trgovine ljudima na nacionalnoj razini, tehničkim savjetima i obukom o učinkovitoj uporabi nagodbe. Tužitelji i policija nakon toga postigli su nekoliko značajnih uspjeha u slučajevima trgovine ljudima. U listopadu je vlada uspješno sudila osobi za krijumčarenje ljudima, krivokletstvo i tešku krađu. U studenom je prizivni sud potvrdio prethodnu osudu za trgovinu ljudima i pranje novca i povećao kaznu, nametnuvši novčanu kaznu i zapljenu imovine. Krajem godine vladini tužitelji radili su na sudskom progonu u slučaju trgovine ljudima protiv desetorice optuženih, u sklopu optužnice tražeći zapljenu noćnog kluba, hotela i nekretnina. Ti slučajevi jedni su od prvih primjera da tužitelji konfisciraju imovinu kao dodatnu kaznu za zločin trgovine ljudima.

Gruzija

Gruzijski ustav jamči izvršnu vlast koja je odgovorna predsjedniku, jednodomni parlament i neovisno sudstvo. Međunarodni promatrači utvrdili su da su predsjednički i parlamentarni izbori 2004. godine predstavljali značajan napredak u odnosu na prethodne izbore i da su zemlju približili ispunjenju međunarodnih standarda, premda je uočeno nekoliko nepravilnosti. Poštivanje ljudskih prava od strane vlade poboljšano je na nekim područjima tijekom godine, premda su ostali ozbiljni problemi. Premda je vlada poduzela značajne korake da riješi ove probleme, bilo je izvještaja o ubijenima uslijed pretjerane uporabe sile od strane policije, slučajeva mučenja i lošeg postupanja prema pritvorenicima, povećanog zlostavljanja zatvorenika, nekažnjavanja, neprestane pretjerane uporabe pritvaranja za manje prekršaje, pogoršanih uvjeta u zatvoru i pritvoru i nemogućnosti običnih građana da dobiju branitelja. Ostala područja koja su izazvala zabrinutost uključivala su izvještaje o vladinom pritisku na sudstvo i medije. Unatoč smanjenju vrlo raširene korupcije i reformama predvođenim predsjednikom, korupcija je i dalje predstavljala zabrinutost. Vlada je nastavila provoditi ambiciozni program reforme vlade, pa tako i jačanje institucija i sudskog sustava, te je poduzela značajne korake na ostalim važnim područjima, kao što je usvajanje i provedba zakona o borbi protiv trgovine ljudima i nasilja u obitelji. Samozvane vlasti u separatističkoj regiji Abhazija i Južna Osetija ostale su izvan nadzora središnje vlade. Premda je u oba ta područja vladalo primirje, u njima je bilo ispada nasilja. Samozvane abhaske vlasti ograničile su prava građana da glasuju i nisu dopustile otvaranje UN-ovog ureda za ljudska prava, slanje UN-ovih civilnih policijskih snaga u tu regiju ili poučavanje gruzijskog jezika u regijama naseljenim pretežno gruzijskim stanovništvom.

Američka strategija unapređenja ljudskih prava i demokracije i dalje je bila usmjerena na demokratske izbore i političke procese; poboljšanu vladavinu; temeljne slobode; civilno društvo; vladavinu zakona, uključujući neovisno sudstvo; ljudska prava i mjere borbe protiv trgovine ljudima. Američki dužnosnici, uključujući državnu tajnicu i zastupnike u Kongresu, dosljedno su poticali vladu da nastavi s promicanjem demokracije i ljudskih prava. Sjedinjene Države nastavile su raditi na najvišim razinama putem Promatračke misije UN-a u Gruziji, Organizacije europske sigurnosti i suradnje i izravno s vladom, kako bi pronašle miroljubivo rješenje sukoba i poticali ljudska prava i demokraciju u Južnoj Osetiji i Abhaziji. Američka vlada nastavila je poticati Rusiju da iskoristi svoj utjecaj u separatističkim regijama u postizanju ovih ciljeva. Američka vlada

podupirala je ova nastojanja proširenim aktivnostima pomoći u separatističkim regijama, pa tako i putem programa razmjene.

S ciljem unapređenja demokratskih institucija i procesa, američka vlada zagovarala je brzo donošenje zakona o reformi lokalnih vlasti, što je drastično učvrstilo jedinice lokalne samouprave, povećalo transparentnost novčanih transfera središnje vlade lokalnim vlastima i decentraliziralo vlasništvo nad nekretninama. Putem programa koji su financirale SAD četrnaest gradova održalo je javnu raspravu prije izrade i usvojenja programskog proračuna. Kao rezultat toga, zadovoljstvo građana komunalnim uslugama u tim gradovima porasla je 86 posto, a stopa uplate naknada udvostručena je.

Lokalni izbori u listopadu predstavljali su prve izbore na nacionalnoj razini od 2004. godine. Birani su dužnosnici za popunu novih funkcija stvorenih reformom lokalne vlade. Diplomatskim nastojanjima i suradnjom s OESS-om i civilnim društvom, Sjedinjene Države odigrale su ključnu ulogu u osiguranju poštivanja temeljnih sloboda i odražavanja volje birača na ovim izborima. S približavanjem izbora, američki dužnosnici potaknuli su zakonodavstvo da uvede reforme izbornog zakona i Središnju izbornu komisiju da pokrene kampanju na nacionalnoj razini od vrata do vrata i stvori digitalni arhiv provjere popisa glasača, što je bio ozbiljan problem na prethodnim izborima. Sjedinjene Države podupirale su nastojanja uglednih lokalnih nevladinih organizacija da provedu predizborno praćenje, programe izobrazbe glasača i razviju vodiče za glasače. Američki dužnosnici gostovali su u televizijskim emisijama i putovali po cijeloj zemlji kako bi govorili o važnosti glasovanja. Visoki američki dužnosnici U posjetu Tbilisiju naglasili su vladi da će provedba izbora biti test demokratskog napretka u zemlji od Ružičaste revolucije. Programi koje su financirale SAD uključivali su domaće promatrače u svakoj izbornoj jedinici, paralelno brojanje glasova u pet najvećih gradova i promatračke timove američkih dužnosnika u ključnim izbornim jedinicama. Nakon izbora, Sjedinjene Države financirale su obuku novoizabranih dužnosnika lokalnih vlasti o izradi proračuna, uspješnom upravljanju, odnosima s medijima i planiranju gospodarskog razvoja.

Sjedinjene Države osigurale su parlamentu, predsjedniku i premijeru pomoć, s ciljem usavršavanja vladavine. Pomoć američke vlade parlamentu pomogla je transparentnosti, vještinama rukovođenja i poboljšale nadzor nad izvršnom vlasti. Pomoć je također olakšala dijalog među opozicijskim strankama. Kao rezultat toga, opozicija je odlučila okončati bojkot plenarnih sjednica. Radionice i tehnička pomoć poboljšale su parlamentarna pravila i procedure, povećavajući transparentnost i jačajući demokratske procese. Okrugli stolovi o predloženom zakonodavstvu doveli su do poboljšanja, na primjer novi zakon o radu koji je zamijenio zakon iz doba Sovjetskog Saveza. Kako bi ojačale politički pluralizam, Sjedinjene Države financirale su programe i radile s vođama političkih stranaka na promidžbi razvoja političkih stranaka. Američka vlada također je pružala pomoć ženama čelnicama, kako bi ih pripremila da se natječu za dužnosti i položaje u svojim strankama. Više od deset posto novoizabranih dužnosnika lokalnih vlasti su žene. S ciljem povećanja transparentnosti procesa raspodjele proračuna, SAD je pomogao vladi u pripremi prvog vodiča za građane o državnom proračunu.

Sjedinjene Države nastavile su poticati vladu da poštuje slobode medija i traži prilike za konstruktivnu suradnju s medijima. Uz ohrabrenje Sjedinjenih Država, vlada je odgodila usvajanje kodeksa ponašanja za radijske i televizijske postaje, kako bi dodatni subjekti mogli dati primjedbe i raspravljati o prijedlogu. Sjedinjene Države platile su stručnjaka za razvoj medija da obuču vladine glasnogovornike i diplomate. Osim toga, profesor engleskog jezika, plaćen od strane SAD-a, proveo je niz radionica učenja jezika za novinare i savjetovao profesore novinarstva na Sveučilištu u Tbilisiju o razvoju nastavnog programa učenja engleskog jezika. Sjedinjene Države financirale su nekoliko programa razvoja medija, između ostalog međunarodni program gostovanja za regionalne novinare tiskanih medija, s ciljem poboljšanja neovisnog novinarstva. Radni obilazak, financiran od strane SAD-a, naučio je televizijske novinare iz autonomne republike Adžarija o slobodi tiska, tržišnom gospodarstvu, razvoju malog poduzetništva i standardima međunarodnog novinarstva. Američkim donacijama za putovanja novinarima je

omogućen rad na borbi protiv trgovine ljudima i pitanjima ljudskih prava. Sjedinjene Države nastavile su sponzorirati Kavkaški fakultet novinarstva i upravljanja medijima na Gruzijском institutu za javna pitanja.

Sjedinjene Države nastavile su unapređivati snažno civilno društvo donacijama za razvoj lokalnih nevladinih organizacija. Takve donacije uključivale su pomoć u osnivanju klubova za mlade, obrazovanje osoba koje po prvi put glasuju i potporu ekološkim klubovima. Putem donacija Komisije za demokraciju lokalnim nevladinim organizacijama, Sjedinjene Države podupirale su građanski aktivizam, multikulturalnu svijest, etničke integracije, tečajeve gruzijskog jezika i rješavanje sukoba.

Dužnosnici američke vlade u zemlji redovito su se sastajali s vođama zajednica, skupinama civilnog društva i čelnicima lokalnih vlasti u regijama s velikim etničkim skupinama, pa tako i u regijama Kvemo-Kartli, Samtskhe-Javakheti i klancu Pankisi. Radi razvoja civilnog društva, Sjedinjene Države surađivale su s nevladinim organizacijama u regijama Samtskhe-Javakheti i Kvemo-Kartli na organizaciji seminara o izgradnji kapaciteta, programa društvenog djelovanja i mogućnosti stvaranja mreža s domaćim i međunarodnim nevladinim organizacijama. Programi obrazovanja pomogli su u razvoju inovativnog izvannastavnog poučavanja građanskih vrijednosti i odgovornosti za mlade. Putem televizije, intervju a u tisku i ostalih načina javne diplomacije u cijeloj zemlji, Sjedinjene Države aktivno su poticale vladu da uključi etničke manjine u politički, gospodarski i društveni razvoj zemlje.

Sjedinjene Države nastavile su unapređivati vladavinu zakona i ljudskih prava. Američkim novcem proveden je program vladavine zakona koji je povećao javnu svijest o zakonskim pravima i pomogao u reformi pravnog sustava, uključujući osnivanje Gruzijske odvjetničke komore i njezina usvajanja profesionalnog etičkog kodeksa. Pomoć američke vlade omogućila je izradu i provedbu pravosudnog ispitnog sustava i povećala učestalost puštanja uz jamčevinu umjesto pritvora. Na poticaj SAD-a vlada je usvojila reforme Visokog pravosudnog vijeća, s ciljem jačanja neovisnosti sudstva i otvorila školu za obuku novoimenovanih sudaca. Američki dužnosnici obilježili su Dan ljudskih prava održavanjem filmskog festivala za studente, na kojemu je stavljen naglasak na ulogu sudstva u zaštiti ljudskih prava. Sjedinjene Države pomogle su da se dovrši novi zakon o kaznenoj proceduri kojim je ozakonjena zaštita ljudskih prava. Na vrlo značajnoj konferenciji sudaca okupilo se trideset istaknutih sudaca iz cijele regije i trinaestero američkih i međunarodnih stručnjaka. Ondje su razgovarali o jačanju neovisnosti sudstva u sve tri zemlje južnog Kavkaza.

Sjedinjene Države nastavile su podupirati uspješna nastojanja zemlje u borbi protiv korupcije, te protiv mučenja i zlostavljanja pritvorenika od strane policajaca, pružanjem stručnog znanja i obuke o profesionalnim i etičkim standardima na svim razinama policijske zajednice. Zemlja je od Svjetske banke i ostalih promatrača dobila visoke ocjene jer je nastavila s agresivnom kampanjom borbe protiv korupcije. Uz američku pomoć, vlada je započela izgradnju zgrade nove policijske akademije sa spavaonicama u kojima će biti smješteni policajci iz svih dijelova zemlje, koji će ondje biti na proširenoj obuci. Sjedinjene Države također su pomogle u usavršavanju glavnog forenzičkog laboratorija, kao i pet regionalnih centara za prikupljanje dokaza, kako bi se analizirali i očuvali dokazi i promicala učinkovita provedba zakona u kojoj se poštuju ljudska prava. Putem održavanja okruglih stolova sa sucima, vladinim dužnosnicima i policajcima, američka je pomoć olakšala usvajanje prvog zakona protiv obiteljskog nasilja koji je ikada usvojen u zemlji.

Separatističke vlasti u Abhaziji nastavile su sprečavati vraćanje otprilike 234.000 raseljenih osoba a samozvane vlasti u Južnoj Osetiji nastavile su sprečavati vraćanje otprilike 13.000 pripadnika gruzijske nacionalnosti. Sjedinjene Države redovito su surađivale s vladom, međunarodnim organizacijama, nevladinim organizacijama i raseljenim osobama na istraživanju mogućnosti smanjenja sukoba i pomoći u obnovi. Američka vlada osigurala je dodatno financiranje za dodatno usavršavanje i proširenje pilot programa rješavanja stambenog pitanja kao komponentu

svoje nove nacionalne strategije za raseljene osobe. Sjedinjene Države također su financirale lokalnu nevladinu organizaciju koja je pomagala u provedbi novog zakona o naknadi za Južnu Osetiju.

Unatoč neprestanom smanjenju broja izvještaja o nasilju nad manjinskim vjerskim zajednicama, nekoliko skupina izvijestilo je o zastrašivanju od strane zemljaka, što je potaknulo nastavak angažmana američke vlade u borbi za vjersku slobodu. Uz američku pomoć Ured državnog odvjetnika redovito je istraživao i procesuirao tužbe za vjerski progon. Američki dužnosnici susreli su se s predstavnicima širokog spektra vjerskih skupina i razgovarali o učinkovitoj zaštiti vjerske slobode, te su pred vladom ponovili potrebu da vjerske i nacionalne manjine imaju ulogu u društvenom i političkom razvoju zemlje.

U borbi protiv trgovine ljudima, američki dužnosnici u zemlji svaki su se tjedan sastajali s dužnosnicima u uredu državnog odvjetnika i ostalim agencijama, kako bi pomagale u vladinim nastojanjima sprečavanja trgovine ljudima. Američki dužnosnici također su se redovito sastajali s dužnosnicima iz Ureda državnog odvjetnika i Ministarstva unutarnjih poslova kako bi pomogli u borbi protiv trgovine ljudima i obučili pripadnike odjela za specijalne operacije pri ministarstvu i dužnosnike iz Ureda državnog odvjetnika o prepoznavanju žrtava, te o uhićenju i istrazi nad trgovcima ljudima. Sjedinjene Države pomogle su u izradi Zakona o borbi protiv trgovine ljudima, koji je stupio na snagu u lipnju. Amerika je također pomogla u podizanju javne svijesti o pitanjima trgovine ljudima izradom niza tiskanih i vizualnih materijala s porukama protiv trgovine ljudima; pomogla je obučiti predstavnike ureda pravobranitelja, nevladinih organizacija, sudaca, osoblja na aerodromima i ostalih profesionalaca o pitanjima borbe protiv trgovine ljudima; pomogla je osigurati pravnu pomoć i uspostaviti sklonište za žrtve trgovine i poboljšati mehanizme zaštite žrtava.

Moldova

Moldova je parlamentarna republika u kojoj moć dijele predsjednik, kabinet, jednodomni parlament i sudstvo. 1990. godine separatistički elementi su uz pomoć ruskih vojnih snaga proglasili "Pridnjestarsku Moldovsku republiku" koja leži istočno od rijeke Dnjestar, duž granice s Ukrajinom. Ovaj autoritarni, secesionistički režim i danas nadzire pridnjestarsko područje. Ukoliko nije drukčije navedeno, u tekstu koji slijedi isključena je secesionistička regija. Parlamentarni izbori provedeni u ožujku 2005. uglavnom su udovoljavali većini međunarodnih standarda demokratskih izbora. Sljedećeg mjeseca parlament je ponovno izabrao vođu Komunističke stranke Vladimira Voronjina za drugi mandat kao predsjednika. Vlada je općenito poštivala ljudska prava svojih građana. Međutim, na nekim je područjima bilo problema. Snage sigurnosti premlačivale su pritvorenike, bilo je nezakonitih pritvaranja, a uvjeti u zatvorima i dalje su teški. Ostali problemi uključivali su uznemiravanje i zastrašivanje odabраних opozicijskih čelnika od strane vlasti i proširenu korupciju u cijelom društvu i vladi, osobito u policiji i sudstvu. Snage sigurnosti nadzirale su političare neovlaštenim prisluškivanjem. Bilo je zastrašivanja novinara, a vladin pokušaj da privatizira dvije općinske medijske kuće, Antenu-C i EURO-TV, izazvale su međunarodnu kritiku. Nekoliko vjerskih skupina i dalje je imalo problema u ostvarivanju službene registracije. I dalje je bilo nasilja i diskriminacije nad ženama, djecom i Romima. Trgovina ljudima i dalje je predstavljala velik problem, premda je vlada poduzela mjere da riješi neke aspekte ovog problema.

Pridnjestrovске vlasti nisu dovoljno poštivale ljudska prava. Pravo građana da promijene vlast bilo je ograničeno, a vlasti su se miješale u mogućnost građana da glasuju. 17. rujna vlasti su provele referendum o neovisnosti regije i pripojenju Rusiji. Vlasti su tvrdile da je velika većina pridnjestrovskih glasača poduprla taj prijedlog. Međutim, referendum nisu nadgledali neovisni promatrači. 10. prosinca u izborima za "predsjednika" Pridnjestrovlja na vlast je vraćen Igor Smirnov. Međutim, izbori su bili obilježeni problemima i, kao i u prethodnim izborima u toj separatističkoj regiji, glasovanje nisu nadgledali međunarodno priznati promatrači i rezultati nisu mogli biti neovisno potvrđeni. Pridnjestrovске vlasti nastavile su se služiti mučenjem, proizvoljnim

uhićenjima i pritvaranjima, a uvjeti u zatvorima bili su teški. Također su uznemirivali neovisne medije i opozicijske zakonodavce, ograničili slobodu udruživanja i vjeroispovijesti i diskriminirali govornike rumunjskog jezika i škole na rumunjskom koje se koriste latinicom u svojim udžbenicima.

Američka strategija borbe za ljudska prava u zemlji i dalje je bila usmjerena na jačanje vladavine zakona, dobro upravljanje i neovisne medije; poticanje aktivnog civilnog društva; sprečavanje korupcije i borbu protiv trgovine ljudima poboljšanjem provođenja zakona i zaštite žrtava. Američka vlada također je usko surađivala sa zemljama Europske unije na programima pomoći u povećanju izgleda zemlje za buduće članstvo u Europskoj uniji. Osim toga, američka vlada surađivala je s OESS-om u nastojanjima da se sukob u Pridnjestrovlju riješi mirnim putem. Američka vlada također je proširila svoja nastojanja u promicanju rasta demokratskog civilnog društva u toj separatističkoj regiji.

Američka pomoć demokraciji u Pridnjestrovlju, premda je bila ograničena, nastavila je dopirati do boraca za civilno društvo koji su ostali predani demokratskim načelima, te je poticala međusobne odnose između separatističke regije i ostatka zemlje. Programi su uključivali obrazovne i profesionalne razmjene i obuku, potporu klinikama za pravnu pomoć i nastojanja u promicanju demokratskih institucija na lokalnoj razini.

Što se tiče pridnjestrovskog sukoba, Sjedinjene Države su putem OESS-a i izravno s vladom i drugim posrednicima radile na rješavanju situacije na način koji poštuje suverenost, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost Moldove. Na međunarodnim forumima američka vlada nastavila je naglašavati da bi separatističke vlasti u Tiraspolu trebale pristati na razmjenu vojnih podataka, nadzor pridnjestrovske vojne industrije i međunarodnu procjenu koja bi olakšala slobodne i poštene izbore. Osim toga, Sjedinjene Države potaknule su vlasti da riješe položaj poljoprivrednika kojima je zabranjen pristup njihovim poljima i da ukinu odluku kojom se zabranjuje nevladinim organizacijama u separatističkoj regiji primanje financijske pomoći izvana.

S ciljem unapređenja demokracije i političkih procesa u zemlji, američka vlada odigrala je ključnu ulogu u tome da osigura da izbori za guvernera autonomnog teritorija Gagauzije u južnom dijelu zemlje, održani u prosincu, udovoljavaju međunarodnim standardima. Tijekom izborne kampanje, američki dužnosnici i njihovi kolege iz EU-a, višekratno su poticali vladu da provede poštene izbore i da dopusti jednake mogućnosti kampanje svim kandidatima. Programi pomoći koje su financirale SAD osigurali su potporu i tehničku pomoć nevladinim organizacijama u provedbi kampanje obrazovanja birača, provedbi obuke za članove izbornih komisija i u provedbi nadzora medija i izbora. Američki dužnosnici sastali su se s vlastima, kandidatima i izbornim dužnosnicima Gagauzije, prije, tijekom i nakon dva kruga glasovanja održanih 3. i 17. prosinca. I promatrači OESS-a i Vijeća Europe izjavili su da su izbori održani mirno i u redu i da udovoljavaju većini međunarodnih standarda. Tijekom godine američki programi pomoći u Gagauziji potpomogli su razvoju vodstva i demokratskih inicijativa na razini običnih građana, pomažući građanima da stvore koalicije, lokalne demokratske stranačke strukture i političke platforme.

Amerika je sponzorirala posjete zastupnika u parlamentu, što im je dalo mogućnost da se sastanku s kolegama iz Letonije i Litve i iz prve ruke uče o izgradnji demokratskih institucija i o tome kako se uklopiti u europske strukture. Osim toga, Sjedinjene Države potpomogle su programe pomaganja parlamentu u razvoju informacijskih sustava koji zakonodavcima dopuštaju istraživanje zakona i učinkovitije međusobno komuniciranje i komuniciranje s javnošću.

Američka vlada unapređivala je slobodu medija i slobodu govora izravnim diplomatskim nastojanjima i programima u koje su bili uključeni mediji, uključujući razmjene, donacije i tečajeve za novinare o slobodi tiska, govora i profesionalnim standardima novinarstva. Američki dužnosnici potaknuli su vlasti da osiguraju da reforme u radijskom i televizijskom novinarstvu dovedu to osjetnih poboljšanja i da na odgovarajući način provedu novi kodeks o emitiranju kojim se

utvrđuju propisi vezani uz aktivnosti privatnih televizijskih i radio postaja, javne kuće Teleradio Moldova koja je pod nadzorom vlade i Vijeća za audiovizualnu koordinaciju. Sjedinjene Države također su pozvale parlament da osigura da se članovi nadzornog tijela Teleradio Moldove biraju na transparentan način temeljen na zaslugama i profesionalnom iskustvu. Američki dužnosnici pozvali su općinske vlasti uključene u privatizaciju dviju čisinauskih javnih TV i radijskih kuća, Radio Antene-C i Euro-TV, da osiguraju da te kuće nastave raditi bez vladinog pritiska i utjecaja.

Tijekom godine mnoge neovisne medijske kuće primile su američku donaciju za projekte povećanja neovisnosti i promoviranja pluralizma u novinskom izvještavanju. Na primjer, tijekom godine američki medijski stručnjaci putovali su u Moldavu kako bi radili s Udrugom neovisnog tiska na poboljšanju novinskog marketinga i s nekoliko televizijskih postaja na usavršavanju upravljačkih vještina. Osim toga, male donacije američke Demokratske komisije pomogle su u promicanju neovisnih medija, povećanju pristupa javnosti knjižnicama i bazama podataka i osiguranju obuke o sudjelovanju građana i pomoći u zajednici.

U autonomnoj regiji Gagauzija, američke su donacije pomogle da lokalna televizijska postaja ponovno počne s radom i da se ujedini partnerstvo koje su uspostavile nevladine organizacije i lokalni mediji. Što se tiče Pridnjestrovlja, američki veleposlanik bio je domaćin okruglog stola za sedam pridnjestrovskih novinara, što je dobro primljeno kao poboljšanje dijaloga između Sjedinjenih Država i građana separatističke regije. Američka vlada pomagala je neovisnoj radio postaji u Ribnici, koja emitira program o razvoju civilnog društva u partnerstvu s nevladinim organizacijama u Pridnjestrovlju, te je osigurala donaciju nevladinoj organizaciji iz Tiraspolja za obuku šesnaestero mladih novinara o izvještavanju o društvenim pitanjima.

Američka vlada izravno je potpomagala nevladine organizacije i civilna društva putem programa povezivanja zajednice, kojima su građani euroazijskih zemalja gostovali u Sjedinjenim Državama. Tijekom godine 69 moldovskih profesionalaca putovalo je u Sjedinjene Države na maksimalno pet tjedana, kako bi pratili najbolju praksu na polju zdravstva, obrazovanja i socijalne pomoći, kao i transparentnost u upravljanju.

Sjedinjene Države potpomogle su nekoliko nastojanja unapređenja vladavine zakona i borbe protiv korupcije, te su višim vladinim dužnosnicima naglašavale potrebu za ozbiljnim rješavanjem korupcije. U prosincu su američki i moldovski dužnosnici potpisali dvogodišnji sporazum o programu kojemu je cilj smanjiti ustrajnu korupciju u sudstvu, zdravstvenom sustavu, te poreznim, carinskim i policijskim službama. Program, koji će pomoći u reformiranju i jačanju vladine glavne agencije za borbu protiv korupcije, Centra za borbu protiv gospodarskog kriminala i korupcije, nadograđuje se na američka nastojanja započeta 2005. godine. On će osigurati stručno upravljanje, tehničku pomoć i obuku centru i Uredu državnog odvjetnika, s ciljem borbe protiv korupcije i povećanja učinkovitosti opće provedbe zakona i vladinih nastojanja u borbi protiv trgovine ljudima. Sjedinjene Države pomogle su vladi da usvoji zakon kojim je izbačeno 189 skupih propisa, smanjene su mogućnosti korupcije i olakšano je pokretanje posla i poslovanje. Američka vlada također je dodijelila 10 donacija nevladinim organizacijama za promicanje akademskog integriteta u obrazovnim ustanovama uključenjem učenika i osoblja u izradu, raspravu i provedbu kodeksa poštenja.

Tijekom godine Sjedinjene Države nastavile su izražavati zabrinutost za vjerske slobode u zemlji, osobito potičući vladu da registrira nekoliko vjerskih organizacija kojima je Državna služba za vjeru odbila registraciju. U prosincu je državna služba, kao odgovor na odluku vrhovnog suda, registrirala Mormonsku crkvu i tako okončala njezinu šestogodišnju pravnu bitku da je vlada prizna. U siječnju je američki veleposlanik priredio prijam s temom vjerskih sloboda, na koji je pozvao vladine dužnosnike i čelnike vjerskih organizacija aktivnih u zemlji. Na prijmu je potaknuo manjinske vjere da traže prava zajamčena međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i potaknuo vladu da nastavi napredak u registriranju vjerskih organizacija.

Tijekom godine američki veleposlanik i ostali dužnosnici nastavili su naglašavati važnost borbe protiv trgovine ljudima. Inicijativa američke vlade u borbi protiv trgovine ljudima koju je podržao predsjednik Bush, osigurala je pomoć u stvaranju mreže tranzicijskih smještajnih i obrazovnih objekata, kako bi se smanjila opasnost da će ranjive mlade osobe i bivše žrtve trgovine ljudima postati plijen trgovaca. Sjedinjene Države također su financirale nekoliko programa kojima su pokušale riješiti gospodarske korijene trgovine ljudima, poboljšanjem pristupa pravnim savjetima, stručnim usavršavanjem i zakonitim mogućnostima zapošljavanja. Američka vlada nastavila je podupirati rad Centra za sprečavanje trgovine ženama, koji je surađivao s vladom u istrazi slučajeva trgovine ljudima, progona trgovaca, uspostavi baza podataka i osiguranju pravnog savjetovanja i zastupanja za žrtve trgovine ljudima.

Rusija

Ruska Federacija ima slab višestranački politički sustav s jakim predsjednikom, vladom kojoj je na čelu premijer i dvodomno zakonodavstvo koje se sastoji od donjeg doma (državna Duma) i gornjeg doma (Vijeće federacije). Predsjednik Vladimir Putin ponovno je izabran 2004. godine u izbornom procesu za koji je Organizacija europske sigurnosti i suradnje (OESS) utvrdila da ne odražava na odgovarajući način načela nužna za zdrave demokratske izbore, osobito po pitanju omogućavanja svim kandidatima jednakog pristupa medijima i tajnosti glasovanja. Međutim, samo glasovanje prošlo je bez većih manipulacija, a za ishod se općenito smatra da predstavlja volju naroda. Najvažnija postignuća na polju ljudskih prava tijekom godine bila su ubojstva zamjenika predsjednika Središnje banke, zagovornika reforme, i novinark Ane Politkovskaje. Nastavak centralizacije moći u izvršnoj vlasti, popustljiva Državna Duma, politički pritisak na sudstvo, korupcija i selektivnost u provedbi zakona, neprestana ograničenja medija i samocenzura, te vladin pritisak na opozicijske političke stranke, potkopale su javnu transparentnost vladinih vođa.

Snage sigurnosti bile su uključene u dodatne značajne probleme ljudskih prava, uključujući navodnu vladinu upletenost u politički motivirane otmice, nestanke i nezakonita ubijanja u Čečeniji i drugdje na Sjevernom Kavkazu; maltretiranje u oružanim snagama što je dovelo do teških ozljeda i smrti; mučenje, nasilje i drugo okrutno ili ponižavajuće ponašanje snaga sigurnosti; teški i često za život opasni uvjeti u zatvorima; korupcija u policiji i svojevrijem uhićenje i pritvaranje. Izvršna vlast navodno je utjecala na sudske odluke u određenim istaknutim slučajevima. Vladin pritisak nastavio je slabiti slobodu izražavanja i neovisnost medija, osobito glavnih nacionalnih mreža. Sloboda medija smanjena je zbog ograničenja kao i zbog uznemiravanja, zastrašivanja i ubojstava novinara. Lokalne vlasti nastavile su ograničavati slobodu okupljanja i ograničavati vjerske skupine u nekim regijama.

Također je bilo izvještaja o diskriminaciji, uznemiravanju i nasilju nad pripadnicima nekih vjerskih manjina i incidentima antisemitizma. Vlasti su ograničile slobodu kretanja i pokazale negativan stav prema nevladinim organizacijama uključenim i praćenje ljudskih prava, a katkad su ih i uznemirivale. Treba spomenuti i donošenje i stupanje na snagu novog zakona o nevladinim organizacijama koji je imao loš učinak na njihov rad. Bilo je česte diskriminacije i rasno motiviranih napada vlade na manjine i useljenike tamne kože, uključujući erupciju nasilja protiv Čečena na sjeverozapadu i početak vladine kampanje selektivnog uznemiravanja i deportacije pripadnika gruzijske nacionalnosti. Ksenofobični, rasni i etnički napadi i zločini mržnje bili su u porastu. Također je bilo slučajeva napada na Židove i židovske ustanove. Nasilje nad ženama i djecom, trgovina ljudima i slučajevi prisilnog rada također su prijavljeni.

Američka strategija ljudskih prava i demokracije u zemlji bila je usmjerena na unapređenje demokratskih ustanova i procesa, energično civilno društvo, vladavinu zakona, ljudska prava, neovisne medije i mjere suzbijanja trgovine ljudima. Čitav niz viših američkih dužnosnika, uključujući predsjednika, državnu tajnicu, savjetnika za nacionalnu sigurnost i državnog podtajnika za politička pitanja, svojim je ruskim kolegama govorio o svojim zabrinutostima za ljudska prava i demokraciju. Početkom godine pomoćnik državne tajnice za demokraciju, ljudska

prava i rad posjetio je Moskvu kako bi razgovarao o zakonu o nevladinim organizacijama sa skupinama civilnog društva, zastupnicima u Dumi i vladinim dužnosnicima. U travnju se državni podtajnik za politička pitanja sastao s vođama civilnog društva i razgovarao o stanju demokracije u zemlji. U srpnju je, u sklopu *Summita* država članica skupine G-8, predsjednik Bush priredio okrugli stol na kojemu su sudjelovali čelnici civilnog društva i nevladinih organizacija. Također u srpnju, viši američki dužnosnici sudjelovali su u okupljanju "Druga Rusija" za neovisno civilno društvo; pomoćnik državne tajnice za demokraciju, ljudska prava i rad i pomoćnik državne tajnice za odnose s Europom i Euroazijom sudjelovali su na tom skupu i tijekom godine također su se sastali s nevladinim organizacijama i predstavnicima demokratske opozicije u SAD-u i drugdje. U listopadu su se državna tajnica Rice i veleposlanik sastali s uredništvom u novinama *Novostal Gazeta*. Razgovarali su o stanju neovisnih medija u zemlji nakon ubojstva Politkovskaje, jedne od vodećih novinarki tih novina.

U znak potpore slobodnim i poštenim izborima, Sjedinjene Države nastavile su osiguravati programsku i tehničku potporu ruskoj organizaciji koja prati izbore, nestranačku obuku političkim strankama i obuku predstavnika masovnih medija o praćenju političkih pitanja i obraćati se javnosti o ulozi slobodnih medija u otvorenom, konkurentnom političkom sustavu. Uz američku pomoć, nevladine organizacije nastavile su pratiti rad zamjenika u regionalnom zakonodavstvu, potičući interakciju između birača i dužnosnika koje su izabrali, te promovirajući dobro upravljanje. Šesnaest koalicija poslovnih udruga, uz američku pomoć, ujedinilo je više od sto sedamdeset udruga u cijeloj zemlji. Ove skupine dobile su najmanje 30 zakonodavnih promjena u raznim regijama zemlje. Veleposlanik se čitave godine sastajao s čelnikom Središnjeg izbornog odbora i s vođama političkih stranaka, uključujući opozicijske vođe, i naglašavao potrebu za transparentnim i poštenim izborima.

Ustanove američkih političkih stranaka provele su anketu kako bi pomogle političkim strankama, građanskim organizacijama i skupinama građana da razumiju svoje biračko tijelo i da više odgovaraju na njegove potrebe, da potiču veće sudjelovanje građana u političkom procesu i da ojačaju veze među strankama, skupinama građana i biračima. U svibnju je više od dvjesto pedeset dobrovoljaca iz nevladine organizacije koja je dobila potporu SAD-a provelo aktivnosti u trideset jednoj regiji, kako bi povećali svijest građana o izbornim promjenama učinjenim 2005. godine i potaknule zanimanje za izbore. Velika nestranačka skupina nadgledala je regionalne izbore u listopadu; u jednoj regiji lokalni su promatrači organizirali telefon za javnost i davali informacije javnosti o izbornim zakonima protiv zlorabe javnih resursa od strane kandidata koji imaju veze u vladi.

Medijska sloboda u zemlji i dalje je zabrinjavala tijekom godine, a o njoj su u listopadu, nakon ubojstva Politkovskaje, javno progovorili državna tajnica i veleposlanik. Sjedinjene Države radile su na jačanju novinarstva u zemlji, organiziranju međunarodnih programa gostovanja za novinare na temu javne politike, kako bi unaprijedile ulogu novinara u političkom dijalogu. Sjedinjene Države također su pridonijele obrazovanju novinara putem programa gostovanja na temu radijskih i televizijskih vijesti, koji su održani istodobno s međunarodnim simpozijem o novinarstvu na Internetu, kao i putem trogodišnjeg partnerstva u novinarstvu između Moskovskog državnog sveučilišta i Sveučilišta Missouri Columbia i Fulbrightovog ljetnog instituta novinarstva. Osim toga, novinari u cijeloj zemlji sudjelovali su u programu posjetitelja *Otvoreni svijet*. Uz američku novčanu potporu četiri medijska stručnjaka posjetila su Rusiju i ruskoj publici govorila o različitim vidovima novinarstva.

Sjedinjene Države radile su na jačanju regionalnih radijskih i televizijskih medija i povećanju pristupa nevladinim izvorima informacija. Više od 2.700 radijskih i televizijskih novinara sudjelovalo je u obuci, konferencijama i natjecanjima o profesionalnim standardima, društveno odgovornom novinarstvu, najboljim praksama produkcije i razvoju medijskog posla, koje su financirale SAD. Sjedinjene Države pomogle su u stvaranju uvjeta za neovisnu udrugu novinskih izdavača koja će se zalagati za svoje članove i udruge medijskih odvjetnika koji će pomagati štiti uredničke slobode novinski kuća od vanjskog pritiska. U svibnju je nevladina organizacija

potpomognuta od strane SAD-a bila suorganizator regionalnog festivala u Moskvi, na kojemu je poticano društveno odgovorno novinarstvo.

Američki dužnosnici izrazili su zabrinutost zbog provedbe kontroverznog novog zakona o nevladinim organizacijama koji je stupio na snagu tijekom godine i doveo do povećane strogosti vlade prema mnogim stranim i domaćim nevladinim organizacijama. Također su pomno pratile provedbu tog zakona. Viši američki dužnosnici, uključujući predsjednika i veleposlanika, sastali su se s nevladinim organizacijama i predstavnicima civilnog društva kako bi naglasili važnost njihova rada. U rujnu je američka vlada potpisala trogodišnji sporazum s nevladinom organizacijom u zemlji o provedbi programa pravne potpore kojim će se pomoći nevladinim organizacijama da zadovolje zahtjeve novog zakona i poboljšaju zakone o nevladinim organizacijama.

Mreže nevladinih organizacija financirane od strane SAD-a u Sibiru, na Volbi i dalekom istoku i u južnim regijama, nastavile su provoditi konkurentne programe dodjela donacija s guvernerima. Četrdeset i pet lokalnih vlada izradilo je i provelo transparentnije modele upravljanja u sklopu programa koji su financirale SAD, uključujući strateško planiranje zasnovano na zajednici, obuku za više od 2.057 lokalnih dužnosnika i čelnika nevladinih organizacija u razvoju javne politike i usvajanju više od deset politika i procedura koje su poboljšale gospodarsko okruženje u tim regijama. Američki su programi također osigurali tehničku pomoć i donacije skupinama civilnog društva, resursnim centrima nevladinih organizacija, skupinama zagovarača i branitelja, političkim organizacijama, poslovnim udrugama i radničkim sindikatima. Američkim novcem nevladine organizacije promovirale su dobrovoljni rad i društveno koristan rad, zalagale se za prava građana i borile protiv korupcije. Programima donacija provedeno je 500 građanskih inicijativa u Sibiru, Samari i na jugu zemlje. Putem američkih programa otprilike 6.500 mladih ljudi dobrovoljno je sudjelovali u više od sto projekata društveno korisnog rada. Tijekom prošle godine više od 20 vladinih tijela u Sibiru uvelo je konkurentne procedure donacija.

S ciljem unapređenja vladavine zakona, Sjedinjene Države nastavile su podupirati programe razmjene i tehničke pomoći sa svrhom jačanja neovisnosti sudstva, etičnog ponašanja, transparentnosti i profesionalizma. Gotovo 120 vladinih dužnosnika, političkih aktivista, predstavnika nevladinih organizacija i poslovnih čelnika uključenih u razvoj zajednice putovalo je u Sjedinjene Države u sklopu programa gostovanja *Otvoreni svijet* posvećenog transparentnosti vladanja. Dvije donacije Odbora za demokraciju bile su posvećene povećanju vladavine zakona i osvješćivanju o ljudskim pravima među mladima, edukatorima i policijom. Američkim novcem sponzorirano je šestoro sudaca koji su proveli tjedan dana prateći savezne i državne sudske programe u San Diegu, s ciljem rehabilitacije maloljetnika, ovisnika i zlostavljača žena. U rujnu je petero sudaca posjetilo Oklahomu kako bi istražili temeljne taktike suđenja i ulogu tužitelja. Ostali američki programi i dalje su podupirali pravne klinike, štitili prava žena, radnika i useljenika i razvijali vještine zagovaranja nevladinih organizacija povezane uz zakonska prava.

Sjedinjene Države podupirale su nastavak provedbe Zakona o kaznenoj proceduri iz 2002. godine, koji jamči sudski postupak za određene kategorije teških zločina, nalaže izuzeće nezakonito dobivenih dokaza, određuje strože standarde pritvaranja i zahtijeva sudske odobrenje za prisluškivanje i pretraživanje kuća i stanova. Sjedinjene Države također su osigurale obuku tužiteljima i braniteljima. Neovisnost sudstva i napredak reforme doveli su do širenja samodefiniranih standarda etičnog ponašanja sudstva i obveze objavljivanja odluka trgovačkog suda. Američko financiranje jedne antikorupcijske koalicije u gradu pomoglo je u poticanju javne svijesti o korupciji. Ta je koalicija napravila antikorupcijske televizijske spotove, ugostila godišnji antikorupcijski festival koji je trajao tjedan dana, savjetovala o rupama u nacrtu zakona i javno ocjenjivala rad lokalnih dužnosnika.

Najteža kršenja ljudskih prava nastavljeni su u Čečeniji i ostalim područjima Sjevernog Kavkaza. Viši američki dužnosnici izrazili su zabrinutost čelnicima vlade zbog ponašanja ruskih snaga sigurnosti i vlade Republike Čečenije, koja je bila povezana s otmicima i nestancima civila. Na sastancima sa saveznim i lokalnim dužnosnicima tijekom posjeta Sjevernom Kavkazu u prosincu,

veleposlanik je izrazio američku zabrinutost i izrazio želju SAD-a da pomogne u unapređenju poštivanja vladavine zakona. Američki dužnosnici često su se sastajali s nevladinim organizacijama za ljudska prava i razgovarali o stanju u Čečeniji i izražavali potporu radu tih organizacija. Putovali su u Čečeniju, Ingušetiju, Kabardino-Balkarija i Sjevernu Osetiju kako bi procijenili humanitarnu situaciju, kao i mogućnosti smanjenja sukoba i pomoći u obnovi. Američki dužnosnici također su se redovito sastajali s dužnosnicima iz Ureda Visokog povjerenika UN-a za izbjeglice i raseljene osobe, kako bi osigurali da su oni koji su se vratili u Čečeniju to učinili dobrovoljno i da su mogli ostati u Ingušetiji da su to željeli. Sjedinjene Države potpomagale su pravnu pomoć raseljenim osobama preko UN-a i nevladine organizacije koja je pomogla tisućama raseljenih osoba na Sjevernom Kavkazu. Sjedinjene Države financirale su programe međunarodne humanitarne pomoći raseljenim osobama na Sjevernom Kavkazu i podupirale jačanje civilnog društva u toj regiji.

Sjedinjene Države nastavile su podupirati širok niz djelatnosti na polju ljudskih prava. Američki dužnosnici u zemlji sudjelovali su na drugom Sveruskom kongresu o ljudskim pravima održanom u prosincu. U siječnju je jedna organizacija koja radi na projektu što ga financiraju SAD otvorila prvi centar za krizna stanja za žene u dalekoistočnom gradu Blagovešensku, kako bi osigurala savjetovanje i pomoć žrtvama trgovine ljudima i nasilja u obitelji i obuku psiholozima i regionalnim dužnosnicima. Sjedinjene Države također su nastavile raditi na promicanju prava osoba s invaliditetom i djece. Jedna organizacija pod pokroviteljstvom SAD-a radila je s petnaest nevladinih organizacija u zemlji na poboljšanju zagovaračkih nastojanja i poboljšanju prava osoba s invaliditetom. Sjedinjene Države pomagale su u održavanju seminara o pravima osoba s invaliditetom za tisuće vladinih i obrazovnih dužnosnika, čelnika u zajednici, predstavnika medija i odvjetnika. U studenom je mreža nevladinih organizacija za prava osoba s invaliditetom, pod pokroviteljstvom SAD-a, ugostila treći međunarodni filmski festival "Rušenje prepreka" u Moskvi, i tako podizala javnu svijest o potrebama i životima osoba s invaliditetom.

Viši američki dužnosnici, uključujući veleposlanika, održavali su aktivni dijalog s vladinim dužnosnicima, nevladinim organizacijama i vjerskim zajednicama, o slobodi vjeroispovijesti i vjerskoj, rasnoj i nacionalnoj trpeljivosti. Američki dužnosnici osudili su napade na vjerske manjine i mjesta štovanja i susreli su se s vladinim dužnosnicama na više razina, kako bi ih potaknuli da kazne odgovorne i da javno osude ovakve napade. Veleposlanik je javno oplakivao siječanjski napad na jednu od moskovskih sinagoga. Program Demokratske komisije SAD-a dao je donacije pet nevladinih organizacija koje rade na poboljšanju međuetničkih i međuvjerske tolerancije. Američki program međunarodnog gostovanja poslao je vjerske čelnike, čelnike u zajednici, stipendiste, novinare i dužnosnike regionalnih vlasti u Sjedinjene Države na tri tjedna, kako bi proučavali aktivnosti promicanja tolerancije u zajednici. Program američkih govornika u Vladivostoku bio je usmjeren na različite vidove tolerancije, uključujući međuvjerske odnose i multikulturalne teme. U travnju je program pod američkim pokroviteljstvom u Ivanovu, Kostromi i Moskvi olakšao dijalog među vjerskim vođama, u nastojanju da se poveća međuvjerska komunikacija i razumijevanje, te da se studenti na sveučilištu izlože pitanjima tolerancije. U lipnju je američka Komisija za međunarodne vjerske slobode posjetila zemlju i razgovarala o vjerskoj slobodi s vladinim dužnosnicima, nevladinim organizacijama i vjerskim vođama.

Nastavljena je američka potpora udruzi pravnika za radno pravo, koja djeluje u cijeloj zemlji i vodi pravne centre u osam gradova, koja je radnicima, sindikatima i njihovim članovima davala stručne pravne savjete o stvarima vezanim uz radni odnos. Tijekom godine centri su zastupali interese više od tisuću sedamsto osoba i trideset pet sindikata u sedamsto trinaest parnica. donesene su dvjesto četrdeset tri sudske odluke od kojih su dvije trećine išle u prilog radnicima. Odvjetnici su se također savjetovali s radnicima i radničkim sindikatima u više od pet tisuća četristo prilika i pripremili više od dvije tisuće petsto dokumenata (žalbi, pritužbi, itd.). Centri su organizirali trideset četiri seminara i okrugla stola na kojima je sudjelovalo tristo četrdeset troje ljudi.

Kako bi pomogle zemlji u borbi protiv trgovine ljudima, Sjedinjene Države usko su surađivale s Ministarstvom unutarnjih poslova u obuci policije i tužitelja o metodama istraživanja i progona

slučajeva trgovine ljudima, pomoću pristupa temeljenog na žrtvi. Također su blisko surađivale s američkom nevladinom organizacijom na izradi priručnika o istraživanju trgovine ljudima za policajce na ulici. Američke i lokalne policijske službe održale su dvije bilateralne konferencije o provedbi zakona, s ciljem promicanja bolje suradnje na slučajevima trgovine ljudima, uključujući razvoj zaštite svjedoka, pomoć žrtvama i zakonodavstvo koje će bolje obraditi trgovinu djecom i pornografiju. Sjedinjene Države su, blisko surađujući s radnom skupinom Državne Dume za borbu protiv trgovine ljudima i Ministarstvom unutarnjih poslova, sponzorirale konferencije o mehanizmima upućivanja cijeloj zemlji, s ciljem poticanja bolje suradnje između policije i nevladinih organizacija u slučajevima trgovine ljudima. To je tijekom godine dovelo do stvaranja službenih pisanih sporazuma između policije i nevladinih organizacija u dva grada.

Američki dužnosnici također su radili s predsjedničkom administracijom i Ministarstvom unutarnjih poslova na razvoju propisa o provedbi novog programa zaštite svjedoka u zemlji. Tijekom godine u sklopu programa zaštićeno je više od petsto svjedoka, uključujući malen broj žrtava trgovine ljudima. Sjedinjene Države poduprle su nevladine organizacije koje se bore protiv trgovine ljudima u cijeloj zemlji, koje su pružale pomoć žrtvama i obučavale policiju o pitanjima borbe protiv trgovine ljudima. Američka vlada djelomično je financirala brojne takve nevladine organizacije programima malih donacija, te ih ubacila u programe obuke za policiju i dužnosnike lokalnih vlasti. Tijekom godine, više od četiri tisuće ljudi sudjelovalo je u uličnim sajmovima posvećenim borbi protiv trgovine ljudima, u sklopu programa "PUT ka uspjehu" koji su sponzorirale SAD. Ove sveobuhvatne aktivnosti pomogle su u podizanju javne svijesti o trgovini ljudima i povezanom riziku. U listopadu je više od šezdeset učitelja sudjelovalo na događaju pod pokroviteljstvom SAD-a na konferenciji u Kabarovsku o sprečavanju trgovine ljudima razvojem pozitivnih vrijednosti među mladima.

Srbija

Republika Srbija parlamentarna je demokracija s višestranačkom vladom predvođenom premijerom Vojislavom Koštunicom. Boris Tadić izabran je za predsjednika na izborima održanim u lipnju 2004, za koje su promatrači uglavnom smatrali da su bili u skladu s međunarodnim standardima. Na referendumu održanom 29. i 30. listopada, glasači su usvojili novi ustav. Prema tvrdnjama izborne komisije, odziv je bio gotovo 55 posto, a 53 posto glasača poduprlo je novi ustav, premda su neke skupine za ljudska prava pobijale rezultate. Vlada je općenito poštovala ljudska prava svojih građana i nastavila je rješavati kršenja ljudskih prava. Međutim, ostali su brojni problemi. Prijavljeni su sljedeći problemi ljudskih prava: raširena korupcija u policiji i sudstvu; nekažnjavanje; neučinkovita i duga suđenja; vladina nesuradnja s Haaškim sudom na uhićenju osumnjičenih za ratne zločine; propust vlade da pokrene nove istrage i suđenja u zemlji za ratne zločine iz 1990-ih godina; uznemiravanje novinara, osoba koja se zalažu za ljudska prava i ostalih koji kritiziraju vladu; samovoljna uhićenja i selektivna provedba zakona u političke svrhe; ograničenja slobode govora i vjeroispovijesti, uključujući problematični novi zakon o vjeroispovijesti; netrpeljivost i diskriminacija nacionalnih i vjerskih manjina, velik broj raseljenih osoba; nasilje nad ženama i djecom i trgovina ljudima.

Američki ciljevi na polju ljudskih prava i demokracije u zemlji uključivali su poticanje punog sudjelovanja na slobodnim i poštenim nacionalnim izborima i veću zaštitu ljudskih prava. Tijekom godine Sjedinjene su se Države zalagale za demokraciju i ljudska prava podupirući demokratske institucije i praksu, potičući transparentnost i odgovornost u vladi, podupirući poštovanje vladavine zakona i tražeći pravdu za počinitelje ratnih zločina i organiziranog kriminala.

Tijekom godine Sjedinjene Države pomogle su financirati obuku stranačkih vođa i izravno ih angažirati i tako su izgrađivale sposobnost demokratskih stranaka da služe i zastupaju građane, formuliraju i provode reformu, da se pomaknu prema političkom dijalogu temeljenom na pitanjima koja treba riješiti i organiziraju poštenu i transparentnu izbornu kampanju. Američki programi radili su s aktivisticama i mladima, pomagali su u jačanju uloge parlamentarnih odbora i stranačkih vijeća i obučili organizacije o strategijama provedbe anketa. Sjedinjene Države također su

osigurale tehničku pomoć i obuku u izgradnji kapaciteta, odgovornosti i transparentnosti općinskih vlasti. Američki dužnosnici poticali su dužnosnike središnje vlade da se zalažu za veću decentralizaciju, kako bi potaknuli reprezentativniju demokraciju.

Sjedinjene Države osigurale su obuku, tehničku pomoć, razmjene i donacije kako bi povećale profesionalnost i konkurentnost medija. Tijekom godine Sjedinjene Države podupirale su izradu izvještaja o temama poput razgovora o statusu Kosova, pripojenja Europskoj uniji, nezaposlenosti, mogućnostima zapošljavanja i pokretanja novih poslova. Američka pomoć omogućila je snimanje filmske serije pod naslovom "Pogled s druge strane", koja se bavi životima obitelji u Srbiji i na Kosovu. Otprilike 250 novinara sudjelovale je u programima obuke medija u zemlji, koje su sponzorirale SAD, a Sjedinjene Države ugostile su timove novinara radi obuke, pripravničkog staža i pohađanja nastave na fakultetima. SAD su također pomogle u obučavanju medijskih profesionalaca pripadnika nacionalnih manjina u produkciji vijesti i elektroničkim medijima.

Sjedinjene Države aktivno su podupirale neprestani razvoj energičnog civilnog društva, blisko surađujući s nizom nevladinih organizacija na povećanju institucionalne učinkovitosti i održivosti. Američke donacije pomogle su edukacijskim programima nevladinih organizacija o ratnim zločinima, nasilju u obitelji, manjinama, transparentnosti vlade i korupciji. Jedan američki program pomogao je u razvoju civilnog društva u pripremama za referendum o ustavu u listopadu i izbore zakazane za siječanj 2007.

Sjedinjene Države pomogle su u izgradnji poštovanja vladavine zakona i sposobnosti zemlje da provodi suđenja za ratne zločine u zemlji, putem programa obuke, kako bi povećala profesionalnu sposobnost policije, tužitelja i sudaca koji nadziru slučajeve ratnih zločina. Program nadzora suđenja za ratne zločine, koji su organizirale SAD, pomogao je da se prepoznaju i riješe pravna i tehnička pitanja do kojih je došlo tijekom suđenja. Sjedinjene Države također su osigurale obuku i tehničku pomoć sucima, tužiteljima i policajcima kako bi promovirale neovisniji, transparentniji i učinkovitiji sudski sustav. Sjedinjene Države nastavile su provoditi programe obuke i gostovanja u SAD-u, s ciljem sprečavanja pranja novca i korupcije i jačanja programa zaštite svjedoka. Razmjene posjeta tijekom godine dokazale su se dragocjenim alatom za obrazovanje vlade i sudskih dužnosnika o američkom sudskom sustavu i metodama sudske reforme. Sjedinjene Države pomogle su pravnim fakultetima uspostaviti tečajeve o pravnoj etici i osigurale tehničku pomoć trgovačkim sudovima u zemlji.

Sjedinjene Države pritisnule su vladu da spriječi napade na nacionalne manjine i da na odgovarajući način odgovori na njih, da poveća nacionalnu trpeljivost i da zagovara pomirbu u društvu. Sjedinjene Države podupirale su kampanju na sveučilištima s ciljem povećanja trpeljivosti i međuetničkog dijaloga i financirale razmjenu studenata usmjerenu na upravljanje raznolikošću u višenacionalnom društvu i političkom sudjelovanju manjina. Američki dužnosnici također su se sastali s vladinim predstavnicima kako bi poticali promjene u novom zakonu o vjeroispovijesti, koji ide u prilog nekim vjerskim skupinama.

Tijekom godine Sjedinjene Države obučile su i opremile policiju, tužitelje i suce, kako bi im pomogle da se učinkovitije bore protiv trgovine ljudima. U rujnu je otvoren centar za reintegraciju žrtava trgovine ljudima, djelomično financiran američkim novcem. Američki program obučio je otprilike polovicu sudaca u zemlji o postupanjima u slučaju nasilja u obitelji i trgovine ljudima. Sjedinjene Države također su financirale kampanje osvješćivanja javnosti i poduprle uspostavu telefona pomoći žrtvama obiteljskog nasilja.

Kosovo

Kosovo ima otprilike 2,2 milijuna stanovnika i njime upravlja Privremena administrativna misija UN-a sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a 1244 iz 1999. godine. Vladine usluge stanovništvu uglavnom osiguravaju Privremene ustanove samouprave. Međunarodni i domaći promatrači utvrdili su da su opći izbori za skupštinu Kosova provedeni 2004. godine odražavali

volju glasača, premda je na njima sudjelovalo manje od pet posto kosovskih Srba, UN-ova misija i privremene ustanove samouprave općenito su poštivale ljudska prava građana Kosova. Međutim, bilo je problema na nekim područjima, osobito vezano uz manjinsko stanovništvo. Najozbiljniji od tih slučajeva bili su slučajevi politički i etnički motiviranih ubojstava, smrtnih stradanja i ozljeđivanja od neeksplozivnih ubojnih sredstava i mina, od kojih su mnoge zaostale iz sukoba koji je trajao od 1998. do 1999. godine; predugo trajanje pritvora i nedostatak prikladnog sudskog procesa; korupcija i miješanje vlade u sudstvo, društvena antipatija prema Srbima i srpskoj pravoslavnoj crkvi; nedostatak napretka u povratku raseljenih osoba svojim domovima; službena korupcija; nasilje i diskriminacija žena; trgovina ljudima, osobito djevojkama i ženama radi seksualnog izrabljivanja; društveno nasilje, zlostavljanje i diskriminacija manjinskih zajednica; diskriminacija osoba s invaliditetom; zlostavljanje homoseksualaca i rad djece u neformalnom sektoru.

Američka strategija unapređenja ljudskih prava na Kosovu bila je usmjerena na pomaganje u tranziciji Kosova prema stabilnom demokratskom društvu na putu u euroatlantske integracije. Tijekom razdoblja brze institucionalne preobrazbe, a budući da su neke odgovornosti za pravdu i vladavinu zakona prebačene s UN-ove misije na kosovske vlasti, Sjedinjen Države radile su na jačanju transparentnosti, institucionalne odgovornosti, razumijevanja i poštivanja vladavine zakona i prava manjina i obveza svih građana. Američka vlada usko je surađivala s međunarodnom zajednicom, uključujući UN, Europsku uniju i Organizaciju europske sigurnosti i suradnje, nevladine organizacije i dužnosnike lokalne vlade, na poticanju demokratskih i odgovornih institucija na Kosovu. U suradnji s lokalnim i međunarodnim agencijama, američka vlada pomogla je UN-ovoj misiji u nadzoru, zaštiti i čuvanju ljudskih prava.

Lokalna vlada i općinska infrastruktura koju financiraju Sjedinjene Države, kao i popratne inicijative, osigurale su obuku i tehničku pomoć općinama u unapređenju njihove financijske samoodrživosti, transparentnosti i odgovornosti i poboljšanju dobre vladavine i učinkovitog sudjelovanja građana. Sjedinjene Države radile su na stvaranju uvjeta koji bi olakšali povratak raseljenih osoba i izbjeglica koje su napustile Kosovo tijekom sukoba od 1998. do 1999. godine i nereda 2004. godine. Na zahtjev privremenih ustanova samouprave, Sjedinjene Države osigurale su savjetnike Uredu premijera i Ministarstvu financija o makroekonomskoj politici, proračunu, izradi nacrtu zakona, organizaciji, upravljanju i odnosima s javnošću.

Sjedinjene Države također su promovirale demokraciju na Kosovu davanjem političke potpore i tehničke pomoći, kako bi pomogle lokalnim vlastima da donesu i provode zakonodavstvo i potiču konstruktivnu opoziciju u kosovskoj skupštini. Kao rezultat kontinuiranog poticanja SAD-a, političke stranke rabile su podatke dobivene anketama i istraživanjem izbornog tijela za donošenje pravodobnih političkih i strateških odluka i bolje predstavljanje stavova birača. Kako bi potaknuli veće sudjelovanje kosovskih Srba, od kojih je većina bojkotirala sudjelovanje u lokalnim institucijama, Sjedinjene Države potpomagale su manjinske političke stranke i poticale ih da se bolje uključe u politički život na Kosovu. Nekoliko odbora skupštine dobilo je stručni savjet i potporu u osoblju u nastojanju nadziranja provedbe odluka skupštine i vlade za usklađenje s proračunskom stvarnošću. Na zahtjev zastupnika u skupštini, Sjedinjene Države osigurale su obuku o pravilima procedure skupštine i razgovarale o tome kako zaštititi prava opozicijskih i manjinskih stranaka i osigurati ostvarenje ciljeva javne politike.

Sjedinjene Države zagovarale su slobodu medija osiguranjem obuke tiskanim, radijskim i televizijskim medijima o profesionalnom novinarstvu i pomoći koja je povećala sposobnost medija da pokriva često složena pitanja od javnog interesa. Tijekom godine Sjedinjene Države dodatno su smanjile izravne subvencije medijima, dok su pružale pomoć u poslovnom planiranju, povećavale uporabu istraživanja i ciljanja publike i poticale profesionalne i stručne udruge da zastupaju i interese medija i široke javnosti. Kosovska *Mreža zemaljskog emitiranja*, projekt koji financiraju i osmislile su ga Sjedinjene Države, pretvorena je u komercijalnu mrežu, što joj omogućava da održi neovisnost, a istodobno dobiva ulaganja nužna za kontinuirano pružanje televizijskih i radio usluga na području cijelog Kosova. Uz tehničko vodstvo američke vlade,

kosovska skupština donijela je zakone kojima je osnovana Neovisna komisija za medije, koja ima zadaću osigurati emisije koje odražavaju raznolike stavove i mišljenja, poboljšati transparentnost javnih medija i pomoći novom regulatornom tijelu da upravlja izdavanjem dozvola i radom radijskih i televizijskih kuća. Sjedinjene Države potpomogle su nastojanja Udruge neovisnih televizijskih i radijskih medija Kosova i Udruge profesionalnih novinara Kosova u tome da prekršaji za klevetu i blaćenje ne budu kaznena djela nego prekršaji i da se promijene carinska ograničenja o uvozu medijske opreme i sadržaja.

Uviđajući da će razvoj civilnog društva utjecati na demokratski razvoj Kosova, Sjedinjene Države pomogle su civilnom društvu tako što su pomogle u okupljanju mreža organizacija koje dijele slične stavove i tako što su pomogle u obuci, upravljanju i nastojanjima da se dobiju donacije koje će organizacijama civilnog društva pomoći da definiraju svoju buduću ulogu na Kosovu.

Jačanje vladavine zakona ostalo je ključni prioritet SAD-a u svrhu osiguranja stabilne demokratske budućnosti s učinkovitim i transparentnim pravnim strukturama. Američka vlada pokrenula je i financirala projekt izdavanja tromjesečnih publikacija sa svim odlukama Vrhovnog suda i tako unaprijedila transparentnost i odgovornost. Surađujući s misijom UN-a i Europskom unijom, Sjedinjene Države također su pomogle u osmišljavanju i financiranju inicijative da se ocijeni rad sudaca i tužitelja kako bi se podigla kvaliteta i profesionalnost pravosudnog sektora. Sjedinjene Države postavile su pravnog savjetnika u novosnovani Ured posebnog tužitelja, da poučava i nadzire tužitelje koji rješavaju slučajeve ozbiljnih zločina, uključujući trgovinu ljudima i organizirani zločin. Ostali projekti koje su vodile SAD za poboljšanje kvalitete sustava kaznenog pravosuđa uključivali su inicijative za jačanje zaštite svjedoka i uvođenje nagodbe. Sjedinjene Države i europske zemlje pomogle su u stvaranju organizacijskog i pravnog okvira za neovisno sudstvo putem Sudskog vijeća Kosova, profesionalnog tijela koje imenuje suce, provodi disciplinske radnje i upravlja sudovima. Sjedinjene Države također su potpomogle nastojanja u donošenju zakona koji bi uskladili lokalni pravni sustav s međunarodnim standardima. Američka pomoć također je proširena na institucije poput Odvjetničke komore, Udruge državnih tužitelja i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Prištini u obliku kontinuirane pravne izobrazbe i profesionalnog razvoja odvjetnika, osnivanja pravne klinike i gradnje sudnice za studente na pravnom fakultetu. U suradnji s Europskom agencijom za obnovu, Sjedinjene Države dale su preporuke o upravljanju sudovima koje je usvojilo Ministarstvo pravosuđa UN-ove misije, kako bi pomogle u osnivanju novog ministarstva pravosuđa u trenutku kad su lokalne vlasti preuzele veću odgovornost od UN-ove misije.

U suradnji s Organizacijom europske sigurnosti i suradnje, Sjedinjene Države odigrale su značajnu ulogu u razvoju kapaciteta kosovske policije. To je nastojanje dovelo do obuke 8.300 policajaca i razvoja čitavog niza programa obuke za pripadnike policije. Zajednički projekt također je stvorio lokalnu instituciju, Centar za obrazovanje i razvoj javne sigurnosti, koja ima zadaću obrazovati o javnoj sigurnosti i razvijati profesionalne standarde za policiju.

Sjedinjene Države aktivno su poticale stvaranje otvorene i sigurne klime za povratak osoba koje su pobjegle s Kosova nakon sukoba 1998. i 1999. godine i međuetničkih sukoba 2004. godine. Američki dužnosnici javno su poticale Privremene ustanove samouprave da nastave dijalog između Beograda i Prištine koji je predvodio Crveni križ, kako bi pomogle u rješavanju sudbine 2.200 ljudi za koje se procjenjuje da su nestale od 1999. godine. Sjedinjene Države nastavile su naglašavati predanost multietničkom Kosovu snažnim programima smanjenja sukoba. Projekti gospodarske i društvene infrastrukture ojačali su suradnju među općinskim vođama i manjinskim zajednicama. Projektima koje su financirale SAD u šesnaest zajednica obučeno je više od sedamsto lokalnih vođa i policijskih dužnosnika o sprečavanju i upravljanju sukobima. Potpora nevladinim organizacijama povećala je međuetnički dijalog i izgradila biračko tijelo za politiku koja se zalaže za pomirbu. Tijekom godine, Sjedinjene Države osigurale su zagovaranje i financiranje nastojanja UN-ove misije da se stotine raseljenih Roma na sjeveru Kosova presele iz svojih kampova zagađenih olovom, te da se pruži pomoć djeci oboljeloj od trovanja olovom. Sjedinjene Države osigurale su potrebnu računalnu opremu, knjige i učenje engleskog jezika u općini

Gračanica s većinskim srpskim stanovništvom, pet kilometara udaljenoj od Prištine. Dva "Američka kutka" uspostavljena tijekom godine, jedan u Gračanici i jedan na području sjeverne Mitrovice s većinskim srpskim stanovništvom, osigurala su platformu za obraćanje zajednici, uključujući govornike, izložbe i tečajeve i sredstva za učenje engleskog jezika.

Sjedinjene Države aktivno su se zalagale za prava žena i osoba s invaliditetom, pridonoseći regionalnim poslovnim inicijativama za žene, kampanjama osvještavanja o pitanjima invalidnih osoba i prvom ženskom centru u područjima s većinskim srpskim stanovništvom na sjeveru Kosova. Američka vlada također je dodijelila 22 male donacije za projekte od tjednih međuetničkih radio emisija s pozivima slušatelja do profesionalnog usavršavanja žena i mreža za širenje svijesti o pravima, te obučnim kampovima vlade za studente. U sklopu programa koji su financirale SAD, ekipa lokalne televizija gostovala je u Sjedinjenim Državama i sudjelovala u proizvodnji dokumentarnih filmova o programima privlačenja na birališta i iskustvima manjinskih skupina u snimanju filmova.

Američki dužnosnici nastavili su poticati dijalog između pripadnika Srpske pravoslavne crkve na Kosovu i Privremenih ustanova samouprave. Američki dužnosnici često su se sastajali s čelnicima glavnih vjerskih zajednica, priredili su lftar večeru za islamsku zajednicu i bili nazočni misama na blagdane Srpske pravoslavne crkve. Američki dužnosnici potali su UN-ovu misiju i lokalnu vladu da nastavi s obnovom vjerskih zgrada oštećenih tijekom nasilja prethodnih godina nad zajednicom kosovskih Srba. Američki dužnosnici često su se sastajali s čelnicima glavnih vjerskih zajednica, kao i s načelnicima kosovskih općina, kako bi potaknuli lokalne zajednice da zaštite pravoslavne vjerske spomenike na svom teritoriju i spriječe kaznena djela protiv njih. Sjedinjene Države osigurale su financijska sredstva za ažuriranje pohranjivanja, popisa i izložbe najvažnijih kosovskih zbirki povijesnih i kulturoloških umjetnina, i nadgledali trošenje američkih sredstava u opsežnom nastojanju UN-ovih obrazovnih, znanstvenih i kulturnih organizacija da se očuvaju važni kulturni spomenici na Kosovu. U svibnju su američki dužnosnici sudjelovali na međuvjerskoj konferenciji koju je organizirala Srpska pravoslavna crkva, održanoj u Pečkoj patrijarhiji. Američki dužnosnici nastavili su nastojanja da zaštite vjerske spomenike i osiguraju da im se posveti odgovarajuća pažnja i priznanje nakon što se riješi status Kosova u budućnosti.

Sjedinjene Države zalagale su se za pojačanu pozornost UN-ove misije i vlade na sprečavanje trgovine ljudima na Kosovu, pomaganjem vladinim strukturama i nevladinim organizacijama. Sjedinjene Države sponzorirale su stručnjaka da poboljša kvalitetu medijskog praćenja problema trgovine ljudima, pomogle su u izradi strategije borbe protiv trgovine ljudima na Kosovu, organizirale kampanje osvještavanja javnosti, poboljšale kvalitetu usluga žrtvama i osigurale opremu za nadzor za jedinicu borbe protiv trgovine ljudima UN-ove misije, koja je pomogla u nekoliko uhićenja.

Turska

Turska je ustavna republika s višestranačkim parlamentarnim sustavom i predsjednikom s ograničenom moći kojega bira jednodomni parlament, Turska velika nacionalna skupština. u parlamentarnim izborima održanim 2002. godine, Stranka pravde i razvoja (AKP) dobila je većinu mjesta i osnovala jednostranačku vladu. Tijekom godine vlada se suočila s velikim izazovima povećanja zakonske transparentnosti vladinih snaga sigurnosti, smanjenja ograničenja slobodnog govora i modernizacije društvenih stavova vezano uz uvriježenu praksu "ubojstva žena iz časti". Premda je reforma kaznenog zakona pomogla da se smanji mučenje i poboljša proces postupanja prema optuženicima, vlada je imala poteškoća u potpunoj provedbi novih zakona. Broj uhićenja i progona snaga sigurnosti zbog počinjenja izvansudskih smaknuća bila je niska u usporedbi s brojem takvih događaja, a broj osuđenih i dalje je bio malen. Pripadnici snaga sigurnosti povremeno su mučili, tukli i na druge načine zlostavljali osobe. Uvjeti u zatvorima i dalje su bili loši, zatvori su prenapučeni a osoblje nije dovoljno obučeno. Policijski dužnosnici nisu pritvorenicima uvijek omogućavali trenutačni kontakt s odvjetnicima, kao što to zakon nalaže. Izvršna je vlast katkad podrivala neovisnost sudstva, a previše bliski odnosi sudaca i tužitelja i

dalje su ograničavali pravo na pošteno suđenje. Pretjerano duga suđenja također su predstavljala problem. Vlada je ograničila slobodu izražavanja primjenom ustavnih odredbi i brojnih zakona, uključujući članke Kaznenog zakona kojima se zabranjuje vrijeđanje vlade, države, "turskog identiteta" ili institucije i simbola republike. Nemuslimanske vjerske skupine i pripadnici skupine Alevi i dalje su bili suočeni s ograničenjima u otvorenom prakticiranju vjere, u ostvarivanju prava vlasništva nad nekretninama i u obuci vođa. Nasilje nad ženama, uključujući silovanje, i dalje je bio raširen problem. Bilo je problema i s dječjim brakovima. Korumpiranost policije na svim razinama pridonijela je trgovini ženama i djecom u zemlju i unutar zemlje, u svrhu seksualnog izrabljivanja.

Sjedinjene Države unapređivale su ljudska prava i demokraciju programima koji su obuhvaćali velik broj pitanja, uključujući policijsku i sudsku praksu, vjersku slobodu, slobodu izražavanja, vladinu etiku, trgovinu ljudima i pravo povratka prognanika u zemlju, od kojih su mnogi Kurdi. U cilju provedbe ove strateške vizije, američki dužnosnici u zemlji redovito su se sastajali s predstavnicima političkih, vjerskih, društvenih, kulturnih i etničkih skupina Turske, kako bi razgovarali o stanju ljudskih prava i razvoju odnosa između ovih skupina i vlade. Američki dužnosnici također su se redovito sastajali s članovima zakonodavne i izvršne vlasti, kao i sa sudstvom, kako bi poticali nastavak širokih reformi, uključujući reforme koje zemlja mora provesti kako bi zadovoljila kriterije pristupanja Europskoj uniji. Veleposlanik i ostali američki dužnosnici susreli su se s ministrima u kabinetu i dužnosnicima Ministarstva vanjskih poslova i razgovarali o slobodi izražavanja i vjeroispovijesti.

Programi međunarodnih gostovanja koje su sponzorirale SAD imali su važnu ulogu u postizanju strateških ciljeva SAD-a, pružanjem prilika profesionalcima na svim područjima da se upoznaju sa Sjedinjenim Državama i svojim američkim kolegama. Tijekom godine dvadeset petoro Turaka sudjelovalo je na projektima posvećenim ljudskim pravima i demokraciji, uključujući programe o lokalnoj vladi, ljudskim pravima i američkoj međunarodnoj politici, nevladinim organizacijama i građanskim aktivistima, sudskoj reformi i trgovini ljudima. Projekti za proteklu godinu uključivali su razmjenu turskog i američkog izaslanstva Američkog vijeća mladih političkih vođa. Putem programa televizijske suradnje pod pokroviteljstvom SAD-a, novinari jedne od glavnih nacionalnih televizijskih postaja u zemlji snimali su dokumentarne filmove za prikazivanje na nacionalnoj razini o temama koje su uključivale transparentnost i vladanje, multikulturalizam i interakciju između skupina civilnog društva i lokalne i nacionalne vlade.

Međunarodni program gostovanja imao je važnu ulogu u američkim programima u unapređenju političkog procesa u zemlji. U veljači je šest gradonačelnika iz različitih zajednica iz cijele zemlje putovalo u Sjedinjene Države. Tijekom posjeta, skupina se upoznala s lokalnim vlastima u velikim i malim zajednicama diljem SAD-a. Po povratku je skupina često govorila o odredbama transparentnosti u američkim sustavima vlade. Nakon programa, nekoliko je gradonačelnika usvojilo slične odredbe u svojim općinama. U projektu koji su financirale SAD delegacija turskih učenika srednjih škola u siječnju je otputovala u Sjedinjene Države u trodnevni posjet u kojemu su istraživali demokratsku vladavinu i poštivanje ljudskih prava u Sjedinjenim Državama.

U cilju unapređenja medijske slobode, Sjedinjene Države potpomogle su profesionalne programe razmjene za novinare, kojima je cilj poticati etiku i novinarsku odgovornost među mladim izvjestiteljima i unapređivati slobodu izražavanja urednika i čelnika medija. Američki dužnosnici u zemlji također su, tijekom njegova posjeta, ugodili govornika s Nacionalnog javnog radija i razgovarali o transparentnosti tiskanih medija.

Sjedinjene su Države nastavile unapređivati zakonske reforme u zemlji. Uz pomoć američke vlade, vlada je ugodila predsjednika američke odvjetničke komore, koji je sudcima i pravnicima u zemlji govorio o postignućima u američkom pravnom sustavu. Osim toga, tužitelj odgovoran za prekršaje u većini zapadnih regija zemlje posjetio je Sjedinjene Države u sklopu donacije za program međunarodne posjete. Nakon sudjelovanja u kaznenim suđenjima i razgovora sa sucima, tužiteljima i skupinama koje se bave prakticiranjem zakona, vratio se u zemlju s novim

idejama o pravima zatvorenika. Sudac suda za prava intelektualnog vlasništva također je putovao u Sjedinjene Države u sklopu istog programa i vratio se s pozitivnim stavovima o jačanju prava intelektualnog vlasništva. Osim toga, američka je vlada sponzorirala bilateralni projekt pravne razmjene koji je promovirao raspravu o pitanjima vezanim uz slobodu izražavanja, ponašanje policije i alternativama suđenju u sustavu kaznenog prava, putem razmjene posjeta američkih i turskih pravnih stručnjaka. Američki dužnosnici smješteni u zemlji priredili su večeru za sutkinju Vrhovnog suda Ruth Bader Ginsberg, na večeri za studente i profesore prava s uglednog pravnog fakulteta iz Istanbula. Tijekom večere sutkinja Ginsberg govorila je o vladavini zakona i odnosu sudstva prema izvršnoj vlasti.

Tijekom cijele godine Sjedinjene Države sponzorirale su govornike koji su se usredotočili na ljudska prava i demokraciju. U ožujku je predsjednik vladine katedre na sveučilištu u Georgetownu govorio pred više od 400 ljudi o problemu uravnoteženja slobode i sigurnosti u demokratskim društvima. U siječnju je gostujući profesor sa Sveučilišta u Virginiji govorio o slobodi vjeroispovijesti u Istanbulu. Profesor sa Sveučilišta Tennessee govorio je o ulozi vjere u demokraciji, također u Ankari.

Sjedinjene su Države također osigurale službene govornike koji su govorili pred lokalnim stanovništvom o pitanjima ljudskih prava putem programa govornika pod pokroviteljstvom SAD-a. Službeni govornici obraćali su se publici na lokalnim sveučilištima i u društvenim klubovima diljem zemlje o raznim temama, od slobode izražavanja i demokracije do ljudskih prava u kontekstu osumnjičenih za terorizam zatočenih u Guantanamo na Kubi. Na primjer, u Istanbulu su američki govornici govorili o „ljetnom kampu demokracije“, koji organizira lokalno sveučilište, dok je u Izmiru službeni govornik opisao politiku američke vlade jednom od "Modela UN-ovih timova" u zemlji. Svoja su predavanja govornici temeljili na publikacijama američke vlade, uključujući „*Human Rights and You: A Reader*“ i publikacije o povijesti i djelovanju američke demokracije.

Sjedinjene Države također su naglasile potrebu da se dopusti slobodno vjersko izražavanje osobama svih vjeroispovijesti, uključujući protestante, Jehovine svjedoke i pripadnike Baha'i vjere, od kojih nitko nema pravni status u zemlji. Sjedinjene Države nastavile su poticati visoke vladine dužnosnike da postignu sporazum s Ekumenskim patrijarhatom o ponovnom otvorenju bogoslovlje Halki na otoku Heybeli, kako bi priznali ekumensku prirodu patrijarhata i osigurali pravo osoba koje nemaju tursko državljanstvo da budu svećenici. Američki dužnosnici redovito su razgovarali s vladinim dužnosnicima o vjerskoj slobodi.

Uz pomoć američke donacije, Međunarodna organizacija za migracije nastavila je raditi s vlastima na provedbi sveobuhvatnog mehanizma zaštite žrtava trgovine ljudima i na povećanju sposobnosti zemlje da se bori protiv trgovine ljudima. Trećina donacija iskorištena je za zaštitu i pružanje izravne pomoći žrtvama trgovine. Američka novčana sredstva omogućila su Međunarodnoj organizaciji za migracije da nastavi obučavati policiju i sudstvo u područjima frekventne trgovine ljudima u zemlji i da radi na međunarodnim inicijativama suradnje među policijskim snagama, s ciljem olakšavanja progona trgovaca ljudima. Sjedinjene Države također su financirale veliku međunarodnu kampanju osvješćivanja javnosti, uključujući reklame na televiziji i u tiskanim medijima o besplatnoj 24-satnoj telefonskoj liniji pomoći žrtvama trgovine koja je tijekom prvih šest mjeseci rada pomogla u spašavanju više od 50 žrtava.

Ukrajina

Ukrajina je republika s mješovitim predsjedničkim i parlamentarnim sustavom, kojoj su na čelu izravno izabrani predsjednik i Vrhovna Rada (parlament). Parlamentarni izbori održani su 26. ožujka. Prema izvještajima međunarodnih promatrača, temeljna građanska prava i politička prava bila su poštivana tijekom kampanje, što je glasačima omogućilo da slobodno izražavaju mišljenje. Međunarodni promatrači primijetili su da su izbori provedeni u skladu s međunarodnim standardima za demokratske izbore, čime su ovo bili najslobodniji i najpošteniji izvori u povijesti zemlje. Unatoč poboljšanjima, ostali su brojni ozbiljni problemi ljudskih prava, uključujući mučenje

u pritvorima, nasilno novačenje vojnih obveznika, društveno nasilje prema Židovima, antisemitske publikacije, incidenti vraćanja izbjeglica u zemlju u kojoj se boje progona, ozbiljna korupcija u svim granama vlasti i trend nasilja i diskriminacije žena, djece i manjina. Vlada je na svim razinama općenito nastojala zaštititi slobodu vjeroispovijesti. Međutim, neke manjinske i netradicionalne vjerske skupine imale su poteškoća pri registraciji i pri kupnji i najmu nekretnina. Domaće i međunarodne skupine za ljudska prava općenito su radile bez vladinog uznemiravanja, i bilo je malo ograničenja medijske slobode ili slobode okupljanja i udruživanja. Vlasti su povećale istrage o osumnjičenim trgovcima ljudima, ali i dalje su se borile s problemom jačanja sposobnosti progona.

Američka strategija ljudskih prava i demokracije usredotočila se na potpomaganje demokratske reforme. To je uključivalo jačanje vladavine zakona, neovisnih medija, izbornog procesa i poštovanja građanskih sloboda; borbu protiv korupcije; zalaganje za dobru vladavinu i poboljšanje sposobnosti nadgledanja i zagovaranja organizacija za ljudska prava. Borba protiv antisemitizma i trgovine ljudima također su bili važni ciljevi. Veleposlanik i viši američki dužnosnici često su se susretali s višim vladinim dužnosnicima, uključujući predsjednika i premijera, kako bi naglasili važnost neprestane demokratske reforme i naglasili da članstvo u Euroatlantskim institucijama poput NATO-a ovisi o poštivanju demokracije i ljudskih prava. Tu su poruku u Washingtonu i Kijevu redovito ponavljali državna tajnica, podtajnik za svjetska pitanja, pomoćnik državne tajnice za europska i euroazijska pitanja i ostali.

Kako bi potpomogli slobodne i poštene parlamentarne i lokalne izbore, američki programi pomoći usredotočili su se na javno praćenje izbornog procesa, obrazovanje birača, nestranačku obuku političkih stranaka i dužnosnika lokalne vlade, praćenje izbora od strane domaćih i međunarodnih subjekata i pitanja vođenja izbora. Projekt potpore vođenju izbora, koji su financirale SAD, poboljšao je pravni i regulatori izborni okvir i uspješno pomogao Središnjoj izornoj komisiji u ažuriranju i poboljšanju glasačkih popisa. Tim je projektom također osigurana obuka za 175.000 izbornih dužnosnika, a izrađene su i upute i podijeljene video snimke za više od 33.000 članova izborne komisije prije parlamentarnih i lokalnih izbora održanih u ožujku. Američke donacije lokalnim nevladinim organizacijama također su značajno povećale građanski nadzor nad glasovanjem i pomogle da se poveća svijest glasača o izbornim pitanjima. Uz američku potporu nevladina organizacija sa sjedištem u Dnjiproperetrovsku, u suradnji s lokalnom vladom, provela je obrazovanje glasača i kampanje poticanja izlaska na birališta u četnaest gradova, te izradila brošure s podacima za one koji prvi put glasuju. Sjedinjene su Države također potpomogle obuku novinskih, radijskih i televizijskih novinara o praćenju izbora, objavljivanju vijesti o javnim službama i skupinama promatrača.

S ciljem promicanja učinkovite i transparentne lokalne i općinske vlade, američki programi povećali su sposobnost lokalne vlade da poboljša davanje usluga, da dodatno razvije samostalne i transparentne strategije financijskog planiranja i upravljanja i osigura forume za informirane građane koji će aktivno sudjelovati u donošenju odluka. Putem takvih programa koje su financirale SAD, deseci su gradova poboljšali pružanje komunalnih usluga, uvele javni natječaj za nabavu opreme i usluga i usvojile modele financijske analize kao planskog alata. 252 grada aktivno su rabila radne skupine ili savjetodavne odbore na kojima su sudjelovali građani u izradi razvojnih planova gradova.

Američki programi pomoći medijima nastavili su poboljšavati pravni i regulatori okvir za medije, pomagati pravnu pomoć medijskim kućama, pomagati neovisnim kućama da poboljšaju financijsku održivost, pružati obuku u istražnom novinarstvu i zalagati se za društveno odgovorne medije. Prije izbora u ožujku medijski projekt financiran od strane SAD-a pomogao je u izradi i lobiranju za promjene izbornog zakona. Ove promjene uključivale su isključivanje ograničenja o praćenju izbornih vijesti i poboljšanja pravne zaštite medija.

Sektor civilnog društva nastavio je rasti i pokazivati napredak u održivosti. Aktivnosti koje su financirale SAD pomogle su nevladinim organizacijama da se zalažu za bolje zakone i da ih

osiguraju, kao što je daljnje pojednostavljenje procedura registracije nevladinih organizacija. Jednako tako važno, nevladine organizacije koje su primile američku pomoć uspješno su spriječile provedbu zakona koji su mogli ograničiti prava nevladinih organizacija i građana. Na primjer, nevladine organizacije uspješno su se zalagale za ukidanje uredbe o nadgledanju Interneta. Uz pomoć američke donacije nevladina organizacija u Uzgorodu izmijenila je zakon o šumarstvu kako bi građani dobili javni nadzor nad pravom za upravljanje i vlasništvo nad šumskim prostorima, a nevladina organizacija iz Donečke oblasti uspješno je uvela promjene u zakonodavstvo kojima se Ministarstvo obrazovanja obvezuje da mora ponuditi djeci s ulice jednak pristup osnovnoškolskom obrazovanju. Nvladina organizacija iz Luganska rješavala je probleme s komunalnim službama, tiskala brošuru sa strategijama za rješavanje različitih pitanja i uspostavila telefon pomoći za 500 ljudi na godinu. Sjedinjene Države također su uspješno pomogle u poticanju razvoja lokalne filantropije promicanjem javno-privatnog partnerstva.

Sjedinjene Države olakšale su nastojanja da se ojača vladavina zakona, poveća neovisnost sudstva i borba protiv korupcije. Ova nastojanja trebala su iskoristiti predanost vlade reformi i dovesti do toga da zemlja poštuje svoje obveze kao članica Vijeća Europe i približiti je dugoročnom vladinom cilju pridruženja Europskoj uniji. Surađujući s partnerskim organizacijama, Sjedinjene Države stvorile su pravne centre specijalizirane za ljudska prava, obučile su suce o novom zakonodavstvu i primjeni međunarodnih konvencija s ciljem osiguranja kvalitete pravnih službi, uspostavile regionalne sudske udruge, razvile studentske pravne klinike, osmislile programe obrazovanja o izborima i zagovaranja izbora i provele čitav niz inicijativa za pravno opismenjivanje javnosti. Program je pomogao da više od trideset pravnih fakulteta izradi obrazovne programe pravnih klinika, sponzorirajući brojne konferencije i okrugle stolove, te nudeći programe obuke i razmjene za studente i direktore klinika. U sklopu programa dodijeljena je skromna operativna donacija za 17 pravnih klinika, a izrađene su i tri udžbenika iz kliničkog prava. Ostali antikorupcijski programi potpomogli su javna saslušanja o korupciji, veliku kampanju informiranja javnosti o borbi protiv korupcije, vladinu inicijativu da se uspostavi program javnih pritužaba, obuku novinara koji se bave istražnim novinarstvom, donacije nevladinim organizacijama koje se bave zagovaranjem borbe protiv korupcije i nastojanja praćenja i pilot program prijavnih ispita za sveučilišta.

Američka tehnička i savjetodavna pomoć pomogla je u izradi nacrtu sveobuhvatne reforme sustava kaznenog prava i policije u skladu s europskim standardima. S ciljem unapređenja transparentnosti i ravnoteže u sustavu, američka je vlada nastavila pomagati u izradi zakona o kaznenoj proceduri koji udovoljava zahtjevima Vijeća Europe. Slično tome, Sjedinjene Države su pokrenule pilot program koji pokazuje koristi poštivanja osnovnih ljudskih prava pritvorenika putem poštenog i transparentnog sustava držanja u pritvoru. Kako bi pomogli otkloniti utjecaj prakse zaostale iz sovjetskog doba u uredu državnog tužitelja, američki dužnosnici izradili su programe jačanja vještina odvjetnika s dugoročnim ciljem pomaganja odvjetničkoj zajednici da uspostavi vlastiti kontinuirani profesionalni program obrazovanja.

Novi program koji su financirale SAD radi borbe protiv korupcije i jačanja vladavine zakona unaprijedio je sudsku reformu putem brze tehničke pomoći, pomoći u izradi nacrtu i provedbi poboljšanih zakona i propisa, obuke novih sudaca i sudskih službenika i pomoći u poboljšanju procesa upravljanja novčanim sredstvima unutar pravnog sustava. Na primjer, program je surađivao s Nacionalnom komisijom za jačanje demokracije i vladavine zakona na izradi sveobuhvatnog „koncepta reforme sudstva“ i izradi nacrtu zakona o sudstvu i statusu sudaca. Velik broj tih prijedloga uspješno je ugrađen u Idejni dokument reforme sudstva, Idejni dokument borbe protiv korupcije i u nacrtu prijedloga zakona o borbi protiv korupcije. Predsjednik je odobrio oba Idejna dokumenta i parlamentu prosljedio paket prijedloga zakona o reformi sudstva i borbi protiv korupcije.

Putem javne diplomacije i skromnih donacija lokalnim nevladinim organizacijama, Sjedinjene Države radile su na praćenju i ograničavanju kršenja ljudskih prava, na primjer mučenja, i na poticanju poštivanja ljudskih prava žena, djece, manjina i invalida. Sjedinjene Države potpomogle

su drugi godišnji Nacionalni forum o ljudskim pravima koji je organizirala nacionalna nevladina organizacija za ljudska prava, koji je okupio više od dvjesto građanskih aktivista i predstavnika organizacija za ljudska prava, medija, međunarodnih organizacija i vladinih agencija kako bi raspravljale o metodama smanjenja broja zlostavljanja. Na forumu je predstavljen izvještaj na tristo stranica koji je pripremila nacionalna mreža organizacija za ljudska prava. Program malih donacija demokratske komisije osigurao je 22 donacije nevladinim organizacijama za ljudska prava kojima su one provele velik broj praćenja i izvještavanja o pravima izbjeglica i zatvorenika, prava na pošteno suđenje i smanjenje broja svojevoljnih uhićenja, sve na nivou države. Nevladina organizacija iz Lavova iskoristila je američku donaciju da pomogne da ljudi s invaliditetom dobiju jednak pristup nacionalnim parkovima i glavnim rekreacijskim područjima. Ta je nevladina organizacija također predložila popis izmjena postojećih nacionalnih zakona o pristupu invalida javnim objektima. Uz američku pomoć nevladina organizacija iz Kijeva ojačala je suradnju između nevladinih organizacija, tvrtki i vladinih organizacija, kako bi osigurala isporuku socijalne pomoći i dobrotvornih donacija ljudima s invaliditetom i njihovim obiteljima. Jedna nacionalna nevladina organizacija iskoristila je američki novac za okupljanje žrtava nasilja u obitelji s vladinim dužnosnicima, policijom i socijalnim radnicima, kako bi razgovarale o načinima poboljšanja provedbe zakona o nasilju u obitelji.

Veleposlanik i ostali dužnosnici pokazali su zabrinutost američke vlade za vjersku slobodu, održavanjem dijaloga s vladom i vjerskim vođama i bliskim kontaktom sa svećenicima i laicima na čelu vjerskih zajednica. Tijekom cijele godine Sjedinjene Države pratile su postignuća u sudskim parnicama u slučaju vjerskih sloboda i očuvanju kulturne baštine, uključujući antisemitizam, slučajeve židovskih groblja u Sambiru i Volodimir-Voljnsku i blisko su pratile povećanje broja antisemitskih ispada u Dnjiproperetrovsku i slučajeve diskriminacije Tatara na Krimu. Sjedinjene Države izrazile su zabrinutost za vjerske slobode i antisemitizam Ministarstvu pravosuđa, Ministarstvu vanjskih poslova, Uredu državnog tužitelja, Uredu premijera i Tajništvu predsjednika. Posebni izaslanik za praćenje borbe protiv antisemitizma, veleposlanik i ostali viši američki dužnosnici također su izrazili zabrinutost izravno Ministarstvu vanjskih poslova zbog antisemitskog poučavanja i publikacija Inter-regionalne akademije rukovođenja osobljem (poznatu po ukrajinskoj kratici MAUP). 27. veljače veleposlanik je bio domaćin ručka na temu međuvjerskog dijaloga na kojemu su se okupili vodeći svećenici, šef odjela za vjerska pitanja, dvojica uglednih članova parlamenta i vodeći novinar. Na tom je ručku bilo riječi o napretku i problemima u unapređenju vjerske tolerancije.

Sjedinjene Države potpomogle su nastojanja radničkog pokreta da dobije neovisnost od vladinog nadzora i da provodi svoja zakonska prava na slobodu udruživanja i zajedničko pregovaranje. Sjedinjene Države financirale su program razvoja sindikata koji je održao kontinuirani kontakt s predstavnicima sindikata, redovito izvještavao o pitanjima radničkih prava i financirao programe tehničke pomoći za unapređenje osnovnih prava radnika. Prioriteti su također bili borba protiv trgovine ljudima i pomoć žrtvama trgovine. Američka je vlada provela programe obuke o borbi protiv izrabljivanja radnika za novi odjel za borbu protiv trgovine ljudima pri Ministarstvu unutarnjih poslova. Sjedinjene Države također su olakšale razvoj razmjena među ministarstvima unutarnjih poslova susjednih zemalja koje su primarna odredišta lokalnih žrtava trgovina ljudima.

Objavljeno 5. travnja 2007.